

GAZDASÁGI LAPOK

14. szám

Megjelenik minden vasárnap

1907. Április 7.

VIZMENTES PONYVÁK

HAZAI GYÁRTMÁNY!

VITORLAVÁSZON-PONYVÁK

HAZAI GYÁRTMÁNY!

Gyár: LAJTA-SZENT-MIKLÓS (Sopronmegye).
ELSINGER M. J. és FIAI
BUDAPEST, IV. KER., DEÁK FERENCZ-UTCA 3. SZÁM.

GABONA ZSÁKOK

VIZMENTES SÁTRAK,
KÖPENYEK,
LÓTAKARÓK
VEDREK, TÖMLŐK.

LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS!

MINTAK ÉS ÁR-IRYGTÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Szuperfoszfátot,

== Stassfurti kainitot, ==
Stassfurti kálitrágyasót

40% káli tartalommal, továbbá mindennemű egyéb

műtrágyafélét

azonkívül rézgáliczot (98-99%) elismert kitérő minőségben legolcsóbban szállít a

"HUNGARIA" műtrágya-, kőszén- és vegyipar-részvénytársaság
Budapest, V., Fürdő-utca 8. szám.

A Szegedi Kenderfonógyár Részv.-Társ. Szegeden

ajánl legjobb minőségű

manila kékveketőfonalat aratógépekhez

kilogrammonként cca 360 méter hosszban, melyből a múlt évben is uradalmaknak és aratógépgyárosoknak jelentékeny mennyiségket szállított métermázsáinkat 125 korona árban bármely szükségleti állomásra bérmentve szállítva. — Ajánl továbbá már évek óta legjobban bevált

gőzeke - sodronykötelet

legjobb angol acélsodronybol, valamint mindennemű gazdasági köteláru.

Tavaszi trágyázáshoz a

Thomassalakiszt

csillag védjeggyel

helyesen alkalmazva, min- den növénynek legjobb és legolcsóbb foszforavas mű- trágyája. — Kívánatra szak- munkákkal és áraján- lattal készségesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrassy-út 49.

Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviselője.
Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre!
Minden zsák ólomzárall és tartalomjelzéssel van ellátva.

ÚRL REZSŐ

sertésbizományos
Budapest, VIII.,
Békkocsis-utca 12.
Telefon: 97-05.

Sertésokel sovány és hízott állapotban a legmagasabb napi árakon értékesít.

Gyártson

Bernhardi-féle sajtolt tetőcserepet!

Ügyes vállalkozó számára új, fényes jövedelmű iparág, Szabadalmazott kézi hajtású Univerzál építőanyag-sajtóval és a

Bernhardi-féle új nedves sajtóval

a legjobb minőségű, legszilárdabb, legolcsóbb és teljesen vízmentes cement-tetőcserep állítatik elő. Cementben való jelenlékeny megtakarítás más uton készült cement-tetőcserepekkel szemben. Finom, hideg uton alkalmazandó cement-zomán minden színben. Nyomatott gyártási utasítás ingyen. Ugyanazokkal a sajtókkal megfűtött sajtóházakból alkalmazásával cement-mozak-lapok, fűtő-lapok és más homoktömlő-lapok is előállíthatók. — Kérjen prospektus! Komolyan érdeklődők Magyarországon hasonló berendezéseket üzemen megtekinthetnek.

DR. BERNHARDI SOHN G. E. DRAENERT
Főnáll 1854. óta. gépgyára Főnáll 1854. óta.
EILENBURG (87), Lipose mellett.

Szivattyukat

bármely célra és üzemre, ha venni akar, kérje ár-jegyzékünket.

Győző Béla és Tsa

szivattyú- és feekendős-speciális-
tásk

V., Bárd Aczél-utca 3. sz.

A Vigszínház tőszomszédságában.

Kitünő hegyi erdőlelőre szarvasmarhák és juhok legelőtérre elfogadók. Esetleg feles tartásra. Klein Sándor, Ruzs, posta Karánsebes.

BÁRDOS és BRACHFELD

műszaki és villamossági vállalat

BUDAPEST

VI., Gyár-utca 23. szám.

Villamossági osztály:

Villamos világítási és erőátviteli telepek, kastélyok, gazdaságok, gyárak, malmok, fűrésztelepek és községek részére.

Ajánlat ingyen és bérmentve.

Heucke A. Hausneindorf gőzeke-gyár kitünő rendszerű gőzeke-készleteit

szállítja a magyarországi vezérképviselőt:

Komárom-vidéki takarékpénztár r.-t. Komáromban.

KIS HIRDETŐ

Pályázatokhoz csak bizonyítványmásokot csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéséért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

Alkalmazást keresők.

Gazdatiszt.
róm. kath., 38 éves, nős, birom a magyar, német és szláv nyelveket, gyakorlatom 14 1/2 év, a gazdálkodás összes ágazataiban a kor követelményeinek teljesen jártas vagyok. A czirkerés és dohánynevelést, tehénnevelést és sajtokézelést, a mező vasutaknál a legügyesebb munkálkodást értem és intézem, nemkülönben a gazdasági könyvvizetést és pénzügykezelést vállalom. Nagyobb uradalmakban intőző vagy igazgató állást keresek mielőbbi belépéssel. Megkereséseket a kiadóhivatalba 774. szám alatt kéretnek.

Inokai
vagy hasonló állást keres földmivessziskolát jels sikerrel végzett és 4 évi gyakorlattal bíró ki a gazdaság összes teendőiben jártas. Szives megkeresést kér „Szorgalmas” czimen Réte, Pozsony megye.

Kertész
38 éves, nős, állandó alkalmazást keres. Czím: Heinrich Hagl, Gärtner in Fischau am Steinfeld.

Szegédtsízi
Állást keres április 1-i esetleg előbbi belépésre is egy gazdasági iskolát jó sikerrel végzett és két évi gyakorlattal bíró gazdasági, ki a magyar, német és román nyelvet teljesen bírja. Szives megkereséseket Bill Barton, Medyes, czime kérek.

Kezelő tiszti állást
keresek, a gazdálkodás összes ágazataiban otthonos vagyok, sértartomlás, tehénnevelést, sajtokézelést és könyvvezetést. Nős, róm. kath., családi vagyok. Czím: 656. szám alatt a kiadóhivatalban.

31 éves
nőlen, földmivess-tejgazdasági szakiskolát és kassai szeszifői tantályomat végzett, nagyobb uradalmamból 12 évi gyakorlatlalt bíró gazdasági, ispani, segéd-tartományi kassai, Czím: M. M. Budapest, Izabella-utca 10. sz. I. em. 15.

Keckeméti
földmivessiskolát jó eredménytel végzett, 21 éves, kis korától gazdaságban nevelkedett, azonnali belépésre megfelelő alkalmazást keres. Szives megkereséseket Urbán Kálmán Kocsér, Pest m.

Elméletileg
képzett, 19 éves gyakorlatlalt, jó bizonyítványokkal, részben az állami és bizottságiaknál rendelkező, nős, szerény igényű, kis családú, 39 éves gazdatiszt, 14 év óta önálló intéző, folyékonyan beszél a magyar, német és szláv nyelvet, irodai teendőket, kettős könyvvel, irodai, dohány, czukorrépa, konyaknevelést, amerikai és homoki szőlőkézelést, szeszgyártást adminisztráciást alaposan érti, állást keres bármikori belépésre. Ajánlatok kéretnek: E. E. Budapest, Barossy-utca 14. II. em. 21.

Gazdatiszti
állást keres egy hosszú gyakorlatlalt bír egyén, kinek a belterjes gazdálkodásban alapos jártasága van, nyzs évtől egy vagy pestmegyei, tiszénnyé évet egy pestmegyei, kilencz évet pedig egy fejrmegeyi gazdaságban töltött, ahol jelenleg is állásban van, állást a birtokban előforduló változások miatt hagyja el, a legjobb bizonyítványokkal rendelkező, részben az állami és bizottságiaknál rendelkező, nős, szerény igényű, kis családú, 39 éves gazdatiszt, 14 év óta önálló intéző, folyékonyan beszél a magyar, német és szláv nyelvet, irodai teendőket, kettős könyvvel, irodai, dohány, czukorrépa, konyaknevelést, amerikai és homoki szőlőkézelést, szeszgyártást adminisztráciást alaposan érti, állást keres bármikori belépésre. Ajánlatok kéretnek: E. E. Budapest, Barossy-utca 14. II. em. 21.

Betöltendő állások.

Gazdasági inrokok
keresünk. Sajátkezelésű másolt bizonyítványok, ugymint lehetőleg fényképek beküldendők. A német nyelv bírása ugy szában, mint írásban nagyon kívánatos. Javadalmazás: teljes ellátás és egyelőre 500 korona készpénz fizetés. Hídja, Tolnavármegye, u. p. Szedres, Gazdasági intézőség.

Pályázat.
Az alanti részvénnyársaságra igazgatóság kinevezés mellett pályázati hirdert minden helysérben a tudósítói tiszttség betöltésére. A részletes felvilágosítást az igazgatóság megküldi. Pályázhatnak gazdasági tisztviselők a pályázatok a Közgazdasági Hírel Árutorgalmi részvénnyársaság igazgatóságához, Budapest, József-körút 5. intézőség.

A gróf Esterházy-féle
csákvári uradalomba inroknak felvételét egy akadémiát, vagy gazdasági tanintézetet végzett intelligens egyen 1000 K készpénz, 12 m. hasábia és lakásból álló javadalmazással. A felveendő kívánatos: 1. Mielőbbi belépés, 2. hogy a sorozáson vagy az önkéntességi katonai szolgálatalon túl legyenek, 3. hogy kedve és képessége legyen a gróf földmivessiskolánál néhány kisebb tárgynak tanítására. Pályázati óhajot forduljanak egyelőre leolvó a gazdasági hivatalhoz Csákvárra, mely hivatalon bizonyítványaim hitelesítési másolatát és arczfényképet.

Gazdasági
segédtsízi állás. Gróf Széchenyi Emlins vajsza-bogyáni uradalomban egy segédtsízi állás van üresedésben azonnali betöltésre. Fizetés 400 korona készpénz, ingyen ellátás, lakás, világítás, fűtés és takarítással. Folyamodhatnak a felsőbb gazdasági tanintézetet legalább jó sikerrel végzett fiatal emberek, több nyelvet beszélők előnyben részesülnek. Sajátkezelésű iri folyamodványok és bizonyítványmásokot a Vajszakai uradalmi tisztartói hivatal czime küldendők. Vajszaka, Bácsy megye.

Szakértő
kezelő gazdatiszt, ízr., nőlen, vagy nős, de gyarmattal, fejrmegeyi intenzív gazdaságban (tehenészet, szőlő) állást nyerbet. Ajánlatok 783. szám alatt a kiadóhivatalba intézendők.

Földmivesszi iskolát
jó sikerrel végzett gazda, vagy esetleg több évi gyakorlatlalt bíró, ki a lengyel vagy török és német nyelvet is bírja kerestetik. Ajánlatok bizonyítványmásokotokkal, melyek vissza nem küldetnek. Gróf Zselenszki uradalmi Jóságigazgatóságának, Ujarad czimezendők.

Pályázat.
Múlt Gróf Károlyi Lajos ur tótmegyei uradalomban két 3-ad oszt. inroki állás jón üresedésbe, mely állásra pályázhatnak gazdasági akadémiát vagy tanintézetet végzett, katonakötelezettségüknek már eleget tett ok, gazdatiszok. Bizonyítványmásokotokkal és rövid életrajzi adatokkal felszerelt kérvények Gróf ur Ó Máltszagához czimezve az uradalmi jószágfelügyelőséghez küldendők be Tótmegyére (Nyírmegeye). A kérvényhez fényképek mellékelése is kívánatos.

Majorgazda
felvételük a pécsi püspöki uradalom püspökszati gazdaságában folyó évi április hó 15-től, földmivessziskolát jó sikerrel végzte, több évi gyakorlatlalt bír, róm. kath. vallású, erélyes, józan és szorgalmas egyén. Folyamodványok, nős, nősztalati intézőség.

Répa-

óvári, oberndorfi, természetes állapotban és

Duppai zab,
Prairie királyné,
Székely tengeri,
Karós és törpe babok,
Gyorsfejlődésű

Magyar bikák,

Poland-china kan malaczkok,
Pekingi gácsérok,

lámpanélküli költőgépek,

Pekingi kacsá, emdeni lud-, fehér és fekete Orpington-tojásokra előjegyzést elfogad

Teleki Arvéd

gróf drassói urad. intézősége, u. p. **Konczsa.**

Hámozva vagy csávázva és szárítva,

ami Linhárt és Rázsó tanárok szerint jobb, mint impregnálva.

Elszűrhetetlen minőségű juta-, len- és kenderzsákok, legtisztább magyar lenből készült vízhatlan vízóra-vászón és juta kanzal-, gép- és szekértakaró **ponyvák** bármily nagyságban, gyári áron,

kölcsönzsákok minden célra, **kölcsönyponyvák** vasuti kocsi-, szekér-, behordási, rostaalji- és repozícionyovák és asztagtakaróhoz legméréskeltebb kölcsönjdi elemekben, kölcsön és vételre. **Vízmentes esőköpenyek.**

HUNGARIA kétszer sodrott fávégés közti **kevekötelek** 130, 140 és 150 cm. hosszban. Minden anyag töltésére alkalmas **egyszer használt zsákok** vetés és eladás **NAGEL ADOLF** zsák és ponyva nagytraktár és kölcsön intézetében **BUDAPEST, V., Arany János-u. 10.** Sírügynemi: Nagela. Vidéki telefon: 35-92.

Lovak kehecsége (Chruška köhögés és néző Régecs) biztos eredményvel gyógyítható. Szintalan díjazás és bizonyítja. Felvilágosítást díjmentesen küld Ripp Arvin, Drezda-A. 796.

Világéhrű szabaddalom 18 államban

Stádel-Torkos köldmérő taliga kapható Stádel gépgyárban, Győrött.

Cickekets mindenmely gyomirtóvalhoz ször és tisztá kivételben pontosan és olcsón készíti **Fischer-féle** **Budapest, Vas-utca 73. sz.** Veleki megrendelések jó postai csomagokkal elküldhetők.

Kis hirdetések ára: minden egyes szó 4 fillér, csak oly levölök továbbíthatnak, melyek a szükséges postabélyeggel ellátva küldetnek be.

Pannonia szálloda

BUDAPEST, VIII., Rakóczi-ut 7. sz.

Fajtojások: Fehér orpington és sárga orpington fajta és sárga impregnált lyukok (nyelvi darabonként 70 fillért kaphatók állami nagy arányú emelés és szamos I. és legnagyobb díjjal kitüntetett fehérorpington-gazdaságban, Rottler Oszkár főkapitányánál Nagybecskerek. (Hátszónok, hízók, szilárdmájú, csomagos falkákban leggyeas. Plojgyászok már mos. előadattal. Onai szállitásra nagyvételű öndönit, kétnél több, fehér és sárga orpingtonok előjegyezhetők. Külföldesek: Arad, Budapest, Bocs, Bulgáriá, Nagybecskerek, Nagyvárad, Szóda, Szatmár, Szabadka, Pozsony, Fonyócsa, Temesvár, Veszprém, Zóna.

TÖKNAG. Sok éven át általam nagy sikerrel nemesített szürke Indiai Mammut és vörös Chinali kereszteléséből származó mag nálam kapható. Terménye kiválóan eltartható és bőtermő. Kísér. 10 korona. Tarnai Bertalan (főb. Apostag, Pestmegye. Megrendelésnél kérem e hirdetésre hivatkozni.

Nemesített alcstuti tengeri vetőmagot a folyó évbén is ad el alcstuti főhercegi uradalom. A vetőmagnak válogatott csövek közep részéről, kézzel morszolt tengeri áru méter-mászánskint 18 korona. Zsákok önköltségen lesznék szállítva. A tengerből 0-50 q-nál kevesebb mennyiség nem szállítatik.

Megrendeléseket a pénz előleges beküldése, vagy az áru vasuti utánvételése mellett, míg a készlet tart, elfogad a főhercegi intézőség, Vértesszácán. (Posta-, vasut-, táviró-állomás, Bieske, Sárbárdi h. é. vonalon).

Több aranyéremmel kitüntetett **Lapunyaki bőtermő magtengeri**

100 kilónként 16 kor., válogatott csövek közepén méterosa 24 kor., ugyanolyan 10 mászán felül rendelve 20 kor. Tápúds szemek nemcsak kitűnő hízáló takarmány, hanem főzve eszemegének is pompás. László számára legjobb takarmány és csalánad. Múlt évi alkalmármese 2958 hízó szem, 100 hízó csővel, 84-8 hízó szemet ad. Csikfalvay László László uradalmi Lapunyaki posta Hunyadobbra.

Eredeti felsőmhalt és montlona tenyésző-és tejelő-marhát

közveti előnyös **ANTÓN Hell, Imst, Tirol.** A piaci viszonyokról és árjegyzésekről észszéggel szol-

GAZDASÁGI LAPOK

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

VEZÉRELVY:

Hozzánk messi gazdaságunkba helyes aranyokat.

HIRDETÉSEKET
a lap kiadóhivatala vess fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jó áron árban fogad-
latnak el.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	16 kor.
Fél évre	8
Negyed évre	4

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyenes mellékletével.
A lap szemléi részét 11865 költségmentesen a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz csatolmányok.

Telefon: 623.

TARTALOM.

Szemle. — y	Lap	291
Társas. A. vorob. — Igali Szvetozár		292
Van-e szilvásgazdasági középiskola? — S o	ly.	292
Cseledekéről. — Bartha Ferencz		292
Gazdasági levél Tolnából. — Fehér Zoltán		293
Az amerikai hybrid szőlőnyalonyok — Ordódy Lajos		294
Levél a szerkesztőhöz. — Rásló Imre		295
Kérdések és feleletek.		296
Kérdések: Nyári hírlás legelőn. D. Gy. — A kukorica mint igazi lóbarát. D. P. — Hítvány bunk bontolása. D. Gy. — Horogmág egyesítés voltos Árpádval B. W.		
Feleletek: Nyulszapka termelése. Legány. Odón. — Minő befolyással van az olcsó présozott marhász az állatok szervesztésére. Dr. K. o. — Rurós irón megfogása. Dr. K. o. — Mit alkalmazzak a baromfiakom felépítés „leghé taraj” ellen. Kádócsa Gyula. — 1. Melyik a legjobb kékcsőrű arstörő? 2. A kékcsőrűpókok és az Árpármarha? Práznemzsy Ágost, Ifj. Faragó József, D. G.		
Hírek.		298

SZEMLE.

(A gazdasági helyzet. — Emelkedő buzádrak. — A marhaárak csökkenése. — A hitel drágul. — Küzdelem az aranyért. — Az aranyvaluta vagy bimetalizmus. — Cseléd sztrájk Tólmányeren. — A katonai lóárak.)

Nagy lendülettel vetettek országsszerte, de a csütörtökön beköszöntött esőzések sok helyütt megszakították az nygis elkésett vetési munkákat. A gazda legjobban irtózik a tavaszi esőzésekért, mert mód nélkül hátráltatja munkálataiban. Míg a Szeromség és a Bácskában a zabok már zölditettek, addig a középső és felső vármegyékben, vagy csak hogy épen elvégezték, avagy még derekán vannak az árpa és zab vetéseknek. Hát hol van még a többi? A bükkönyök, a répák, burgonyák, és lassan a kukorica? A legelső vármegyékben még most is sok a hó a hegyekben. A Garam, a Vág, a Duna, a Tisza vizei még nem jöttek meg. Az árvíz védekezése még készenlétben vannak mindenfelé. De azért már tömördek víz leszaladt folyóinkban és remélhetők a többi is bele fog férni a medrekbe. A meg el nem olvadt hegyi havak hűtik le a levegőt. Az idő e miatt nem képes fölmegedni. Ennek folytán az ősziek rosszul festenek. Elmaradtak. Sok helyütt foltosak, részint a kifagyások, részint az őszi egérkárok miatt. Most már beszélünk a külföldi államok is. Franciaország keleti részeiben, Németország nagy részében, Oroszországban és

Csehországban sok őszi vetés elpusztult a kifagyások miatt.

De azért nem ennek tulajdonítható a buzaáremelkedése. Két hét alatt egy koronával emelkedett Budapesten a buzár. Pedig régi tapasztalás szerint a hajózáások megnyitakor esni szokott a buzár. Most ellenkezőleg! Mi úgy képzeljük el a dolgot, hogy az osztrákok ki voltak ehezve és várták a hajózáss megnyitást, hogy olcsón jussanak a liszthez. Egyrészt az ő tömeges rendelésük volt áremelő hatással, másrészt pedig a magyar gazdák látva a sok hitvány elmaradt búzát, visszattartották a búzákat, és tartják is. Tehát vételkedy van és eladási kedv nincs. Innen az áremelkedés. A gazdák nem is igen hajlandók májusig eladásokat tenni. A buza többnyire erős kezekben van, és a kereskedelem hiába erőlködik a mostani árakon kicsavarni a gazdák kezéből. A dolog nem megy. A buza persze magával rántja a rozs és kukorica árakat is. Csak a krumpli maradt olcsó! A pesti pékek immár háromnegyed részét a kenyéren burgonyából sütik. Ez egy lényeges oka annak, hogy miért olcsó a buza? Ezt megengedik! A hamisítók ölik a gazdát. A kókuszszir rontja a zsir árat, a hamis tej a jó tej árat, a margarin a vaj árat, a műbor a bor árat. Lám az osztrák műbortörvény, hogy fölrúgtatta a bornak árat. Mikor a cselelői homokinak már 40 korona az ára, ez mond valamit. Hát ha még szentesitenék az osztrák műbortörvényt! De persze ezt közel-lábbal gátolja az osztrák szeszgyárosok a kiknek érdeke ellen van a műbortörvény. Borkészleteink lassan végkép elfogynak. Az osztrákok a zöld borokat veszik, mert ezeket hasonló szintű miatt osztrák borok czögére alatt adhatják el. Így is jól van!

Husvét táján tömérék marhavásárt tartottak. Mi úgy láttuk, hogy a fehér ökör ára tartotta magát. A tarka bekötni valók 75 %-át visszahajtották. Nem voltak vevők. A hizott marha ára jelentékenyen esett; mint rendszeren ilyenkor. De csak ne nyissák ki a határt Szerbia fölé, hát júniusban már megint lesznek hizott marhaárak. A hizott sertésárak ellenkezőleg emelkednek. Pedig a felvidék is már hozzáállott a sertés-hizaláshoz. A mangalica hizottaknak nagy a divatjuk. A fekete angolok (Berkshire, Polandchina) is szívesen veszik; de a fehér angolokat mint zsidusznokokat csak utolsó sorban. A hentesek azt mondják, hogy nagy a föjük és sokat nyom a mázsán, de érteke esékely. De zsirra hizalau

a fehér angolokat nem is sikeres, mert gyenge lábaik nem bírják el az intenzív zsirra hizalást. A mangaliczák és fekete angolok — ellenkezőleg — erős lábaik és kis fejűek. Ez kell a hentesnek!

A hitel drágul. Az amerikaiak csináltak először fekete szombatot, utánuk London, Berlin, Bécs, Budapest. Sokan usztak el a papirtőzsdén. Ritter von Hohenblum azt bizonyítja a Wiener Landw. Zeitungban, hogy az aranyhiány az oka a pénzkriziseknek, és hogy a bimetalizmus nélkül örökös pénzühiány elé néznek az aranyvalutás államok — ellenben a magyar pénzügyi lapok az arany értékeltelenítéséről zengedeznek. Hogyan érthető ez, midőn Európa bankjai oly fölve örök aranyukat, nehogy Amerikába vándoroljon. Az ipari karterlek és sztrájkok által okozott drágulásnak semmi közeik az arany szerepléséhez. Mégis csak Hohenblum lovanak lesz igazá. Drága arany, olcsó buza. Ez megfordítva.

A tótmegyéri Károlyi grófi uradalom cselédei bérharcolt kezdetleg meg, 500-an a tavaszi vetés idején kiállottak a munkából. Tudvalegöl ott a cselédeknek nagyon jó dolguk van. És mégis erre az utra tévedtek. Ebből láttuk, hogy az új cselédtörvényjavaslalban felhalmozott sok kényszer jótétemény nem fogja elégedett tenni a cselédeket. Ez hiába való állami gavallérkodás a gazdák zsebére. A szocializmus kinövésait kell lenyergelni. Ez az egyedüli orvososság. A merre csak járunk az országban, a gazdák mindenütt elkeseredetten panaszkodnak a föltti, hogy rájuk vannak szabadtva a szocialisták és hogy nincs erős kéz, a mely megfékezze őket.

A békésmegyeyi gazd. egyesület fölterjesztést intézett a földmivélsügyi miniszterhez, kérve, hogy a honvédelmi és közös hadügy-minisztereknél hasson oda, hogy katonai lovakért, a tenyésztőknek fizetett árakat emeljék föl legalább 850 koronára a mostani 600 korona helyett. Németország 1120 koronát fizet a remontakért, és szaklapjai tele vannak számitásokkal, hogy így áron sem lehet hasznossal remontált nevelni. Hát mit mondjunk mi nyomorult magyar lótenyésztők! ? Hogy a magyar gazda ráfizet a katonai lótenyésztésre, azt nem kell bizonyítani, azt tudja mindenki, a ki próbálta. A magyar lótenyésztők ezen kívánalmai eddigelé mint puszta szavak hangzottak el a delegátókban. Magyar lótenyésztők! Lassiate ogni speranza. És hagyjatok fel a katonai lótenyésztéssel!

Gazdasági, főzelek- és virágmag

beszerezhető a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 31. sz.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Van-e szükség gazdasági középiskolára ?

Mióta a gazdasági tanintézetek akadémiákka lettek, hangzatosn kezdődtek a gazdasági középiskolák szükségét, hogy ne legyen az akadémiák és földmivességek között oly nagy űr. Ha elméletileg nézzük ezen kérdést, úgy néhány gazdasági középiskola szükségese lenforoghat, de ha a magyarországi mezőgazdasági viszonyokat gondosan szemügyre vesszük, akkor gazdasági középiskolára nem igen van szükség.

A felvételt a gazdasági középiskolákba 4 középiskolai osztály elvégzéséhez kötnék. Az igaz, hogy az alsóbbrendű pályák nagyrésze IV. középiskolai osztály elvégzését kívánja, ez azonban a gazdasági pályán ma nem szükséges. Nem pedig azért, mert a mezőgazdasági pályá hazánkban még mindig nem vonz magához megfelelő anyagot, sokan csak azért keresik fel, mert más terepen nem tudnak boldogulni. Az utóbbi években ugyan történt itt javulás, de kérdés, hogy a földbirtokos osztály sarokba szorítsa a rossz munkaviszonyok, birtokperczelések megint nem idegenítik-e el a tehetségesebb elemeket a mezőgazdasági pályától. Ha a gazdasági általiskolát, kisebb birtokok kezestől IV. középiskolát is kívánunk, ezzel természetesen tereljük hozzánk a leggyöngyösb elemeket. A IV. középiskolai osztály végzetek között megfelelő anyag csak azokból kerülne ki, akiknek anyagi körülményei miatt nincs reményük ahhoz, hogy a középiskola elvégzése után főiskolai tanulmányokat végezheszenek. Ezek tapasztalat szerint inkább mennek a tanítói, postai, vasuti, telekkönyvi s más hasonló pályákra, ahol sokkal biztosabb megélhetést találnak. Ezenkívül a IV. középiskolai osztály a mezőgazdasági pályára szándékozóknak nem nyújt oly előkészületet, hogy azért nagyon rajonghatnánk. A IV. gimnáziumot végzett egyének kitűnően tudhatnak latinul deklináni, sőt még az algebrához is kezdenek érteni, de egy kötelezővényt kiállítani, egy kertesezt felmérni alig tudnak. Szóval a középiskolában inkább csak hirdetik a „non scholae, sed vitae discimus”. A polgári iskolák valamivel jobban alkalmazkodnak a mindennapi élet követelményehez, de itt ismét csak a gimnáziumban boldogulni nem tudó elemet találjuk. Ha még ezekhez hozzávesszük, hogy még 1900-ban megjelent középiskolai ifjaknak ajánlott könyvekben is ilyenek olvashatók: »Magyarországon a szarvasmarha tenyésztésre hénitólág hat a gyakran fellépő marhavész. Méhészet és szelvényhernyő-tenyésztés nincs felkarolva. Ser-

tésenyésztésünk virágoz,» akkor jobb, ha a földrajzi s más ehhez hasonló elméleti ismereteket is ifjaink a földmives iskolákban szerzik meg; itt nem fognak ily badarságokat tanulni hazánk közgazdasági viszonyairól.

A földmives iskolák tanulói közt most is van több olyan, aki IV. középiskolát végzett. Ezek azonban nemcsak hogy tul nem tesznek a IV—VI. elemi osztályt végzett parasztfiukon, hanem még az elméleti tárgyakból is csak közepes eredményt érnek el, a gyakorlatból pedig messze hátramaradnak* amazok mögött.

A gazdasági tanintézetek multjából merített tapasztalatok is inthetnek, hogy ok nélkül ne csináljunk a magasabb qualificatióval bíróknak konkurencziát. A tanintézeteknek akadémiákka emelése megszüntette a haszontalan versengést ezek ifjai közt, a gazdasági középiskolák felállítását ezt újból még nagyobb mértékben felelevenítette. A gazdasági középiskolákat végzett ifjak kevésbé lehetnének mezőgazdaságnak szolgálatára alkalmasak a földmives iskolákat végzett ifjaknál, mert rossz anyagból a legkitűnőbb mester sem készíthet jó munkát.

A kereskedelmi középiskolákat sem vehetjük irányadóknak, mert ezek sincsenek annyira kiforrva, hogy más terepen utánozhatók volnának. Végzett növendékeik minden egyebek szeretnek lenni, csak kereskedők nem. Magyarországon ma még a mezőgazdálkodás a kereskedelemtől annyira különbözik, hogy egymás intézményeit aligha utánozhatják.

Szerény nézetem szerint a földmives iskolák lényegük sérelme nélkül annyira fejlesztethők, hogy azon ismereteket is megadhatják növendékeiknek, amelyeket a IV. középiskolai osztály elvégzésétől a gazdasági pályán is elvárunk. Latin, algebra s más ily természetű tárgyak tanulását általános műveltségi szempontból is az alsóbb fokú mezőgazdasági pályán szükségesnek nem tartanám. Ha a földmivesiskolai tantervbe az eddigienél nagyobb mértékben vesszük is fel az alapvető tárgyak tanítását, e miatt a gyakorlati oktatás hátrányt szenvedni nem fog, sőt megfigyelésem szerint az iskolák becsé ezáltal a kiszáradt előtt nagyban emelkednek. Az oly munkákat, amelyeket a földmives ifjak otthon feltétlenül el szoktak sajátítani, a földmives iskoláknál nem szükséges oly nagy mértékben folytatni; az így felszabaduló idő alatt sok mindenre jutna idő, amire ma az idő hiánya miatt nem terjeszkedhetnek ki.

A földmives iskolák mai szervezőitök mellett is igen nagy szolgálatakat tettek hazánk

mezőgazdaságának; hogy mily hatással vannak egyes vidékek mezőgazdaságának átalakítására, különösen kitűnik a gazdaságilag elmaradt vidékeken. pl. Erdély keleti részében. Ismerek községetek, melyek a szomszédjukban fallállított földmives iskola segítségével gazdálkodásuk tereén akkora jövedelemhez jutottak 2—3 év alatt, hogy a földmives iskola fenntartási költsége 10 év alatt se megy akkorrára. Ez ugyan nem ment az államkasszába, de a polgárok fokozódó vagyynosodása idővel ott is érezhető lesz. Mivel a földmives iskolák csendben dolgoznak, ezen eredményeket kezdetben észre sem veszik, e helyett inkább tévesen elítélik. A földmivesiskolák aránylag új intézmények, azért velök foglalkozni, esetleg hibáin javítgatni, semmiestre nem árt. De hogy az egészintézmény ezen javításoknál időztaulát essek, az nagy kár volna. Ha egy gép rossz munkát is végez, mielőtt eldobatnék, gondosan megvizsgáltatik és tapasztalat szerint csak egy kis csavarának könnyűszerű megizáritása is sokszor meglepő eredményeket szokott hozni. Vajjon a földmives iskolák is nem ily kisebbszerű hibák miatt nem bírják-e az eléjük kitűzött célt teljesen elérni? Vajjon egy-két kisebb utánigazítás annak idején nem hozna-e itt is meglepő eredményeket? Azt hiszem, hogy igen. Legalább erre engednek következtetni az évről-évre fokozódó jobb eredmények, melyek ezen iskolák céltudatos, de zajtalan fejlesztésével okozati összefüggésben vannak.

S—e —ly.

Cselédekről.

„De hisz Jón még a kalydán dár.”
Pótlós Zoltán.

Dehogy jön, dehogy jön, édes Uram! Azt a kutyát nem fogja, vagy már nem foghatja a dár, a melyik hibás.

Hát lássuk csak, de ne keressük a szarva közt a togyét.

Ugy volt, a mikor még cseléd dolgából boldog idő volt, hogy a cselédnek és napzamosnak való szerény magyar ember a közös legelőn, a mentesítetlen területen tarthatott egy téhenkét is, sertést is, libát is.

Ugy volt, hogy részes földet munkálhatott s e mellett takart, villás volt, csosz, kerül, pasztor volt a szőlőkben, sertéskondák, birka- és juhnyájak, gulyák, csordák, ménesek stb. mellett.

Ugy volt, hogy földes ur, gazdánál az efféle cseléd vagy más alkalmazott csaknem családtagul tekintett, bizalmas volt a viszony közöttük. Ha szorult a szegény ember: ment a

korlátoltnak mutatkozott s az első fogásnál ez nyilvánvalóvá is lett.

Vigyázzon, László ifju ur — figyelmezteti a gálás huszár a levelestálat vivő ifjút — a hüvelyk ujját a levesbe mártotta.

A kiségitő pinczér azonban mosolygva, emígyen nyugtatta meg az aggályoskodó szolgát:

— Nem tesz semmit, nem forrazom le, a leves bizony csak langyomeleg.

Ahányszor eszembe jut a kérdés, a veréb a mezőgazdaságra nézve káros-e, hasznos-e, mindig a pinczérkedő legatús jut eszembe, ki a levesben feljeli a hüvelykujját, mert a leforrázás nem lenvegeti, meg a levest sem kell neki megenni. S per analogiam meg nem állhatom, hogy ne kívánjam a verébpártolókat, — mert ilyenek is vannak — a saját kertökkel, szőlőjükkel, gyümölcsösükkel bírjanak, látnak abban a veréb gazdálkodását s megvagyok róla győződve, hogy csak úgy megnehezethetnek rá, ahogy én ki nem állhatom azokat.

A napokban kaptam Londonból a 4-ik ornithologiai kongresszus tárgyhalmazás tartalmazó »Proceeding of the fourth international ornithological congress London 1905.« ezimű könyvet s annak 653—655-ik lapjain olvasható az én fejtégetésem, melyben anothma szörök a verébeikre. Miután hazánk egy kitűnő bogarász összeszorított öklökkel fejegetett: csak próbáljak a verébek, mint hasznos madarak ellen protestálni, — hát így meg így lesz! — Sietendő a veszedelmet: ime magyar fordításban adom az 1905. jun. 19-iki paper-t. — A gazdavidág hadd ítéljen felette.

Én magyar birtokos, mezőgazda vagyok s ha csak lehetőségek, nagyon szeretném tudni, a veréb ránk nézve káros-e, vagy hasznos madár-e? Néhány évvel ezelőt, 1895-ben, Párisban a madarak védelmének nemzetközi konferenciáján a mezőgazdaságra nézve káros s hasznos madarak listáját állították össze, melyben a *Poszták*, mely a verébkatnak

TÁRCZA.

A veréb.

Barátja-e vagy ellensége a gazdának ?

Írta: Igoli Szvetozár.

Azt hiszem, Eötvös Károly írásai között olvastam az alábbi anekdotát, melyben elmondja egy szegény ifju történetét, ki később nagy állást töltött be a magyar politikai világ firmamentjén.

A legutóba járó deák, ha csak szerét tehetne, üstökön ragadta az alkalmat, hogy bővítse bugyellárisa garasait. Takaros s fúrge diáknak megtudja, hogy az utjában eső X. városban a főispán gálaebedet fog adni a megyei közgyűlésre összeszereltt megyei virihistáknak. Nosza beállit s ajánlja magát. — kiségitő pinczérnek.

Persze szivesen fogadták a jöképü legény ajánlközását.

De a mi emberünk pinczérkedési gyakorlata

Szivattyuk és Mérlegek
Különlegességi gyár: **GAUVENSWERKE**
Központi igazgatás
Bécs, 11., Handelsqual No. 130.
Városi mintaraktár: Garvens W.
Bécs, 1., Schwarzenbergstr. 6.

gazdájához vagy földesúrához, a kinél szokott munkálni — és kapott segítséget. Viszont a gazda, az ur nem szorult meg munkás dolgából — szives munkást, megbízható embert kapott.

Azonban történt, hogy a birtokokat elkülvitették. Kiki a feje alá szeretete tenni az övét. Történt és történik, hogy tagosított és tagosított a kisbirtokos is. És, és a szegény ember már nem tarthat telenet, malacozt, libát a legelőn, elesett mindentől. Nem kell pásztor, kondás, eszűrhés, nyájjuhász, fejőjuhász, csordás, csikós, kerülő s néhány ezer ember elcseszt a keresetmódjától itt is, de ugyanannyi elégedetlennel, ellenséggel több lett. Pedig volt az ellenségből már ugyanis elég azokban, a kik a földesurakat kiélték vagyunkból.

Ezt az ellenséget, elégedetlen elemet szaporította a kormány is oly módon, hogy a kisútoni liszt anyag szeszfőzését elvette a szegénységhez.

Ugyanis úgy volt, hogy a szegénység még valahogy fenn tudta ebből tartani magát oly formán, hogy harmados tengerijéből egy köblöt kifőzetett, a szeszt, a 36 litézt eladta, az árából pár malacozt rugasztott a moslékjára — és vett egy köblöt tengerit, melyet újra kifőzött s a szeszt eladta.

A malacozt hiztak, nőttek. A szesz ára adta az adót, ruházatot, kenyeret. Oszón kezdve tavaszig 4—5-ször fözetést is élt belőle. Azután jött a tavaszi, nyári munka — így megelégedt becsülettel. Így volt egész addig, a míg a kormány ki nem vette szájból ezt az utolsó falatot is.

Bizony rosszul esett ez a szegénységnek, mert látta, hogy ezt az ő utolsó falatját is azok kapták, a kik ugyanis élhettek urasan, a kik a földesurakat kiélték.

Most látjuk, hogy az idegen, dologtalan, nemzetellenes elem csak úgy özönlik az országba. Élnők kell ezeknek is valamiből, ha nem dolgoznak is. De hát miből?

Nézzük meg a szocialisták vezetőit, mozgóit, a munkások bujtogatóit s tisztában leszünk a dologgal, főként ha tudjuk, hogy a felbujtót szocialisták legelőbb is egy magyar földes urat ütöttek agyon, mert a felbujtó fájnak még arra az egynéhány földesúrra fáj a foguk, a kiket még ki nem élhettek.

Hát ha már ezeket ki nem lehet élni: hát itt vannak az elégedetlen munkások, ezeken is lehet előlni 5—10 koronánként, havonként 5—6000 eszlédfelétől szép összeg jön össze, és hányszor 6000 ilyen felbujtót nép fizet krajczárokat havonként?! Bizony ebből lehet Budapesten bárházat szerezni!

családjá, ugyan megemlítettett, de a »Veréb-őr (moineaux, Spatz, Vrabacz, Sparrow, Passer domesticus) külön megemlékezés nem esett. A magyar földművelésügyi miniszter ugyan csak adott ki ily természetű miniszter névjegyzékét, de a veréb-őr ebben sem foglaltatik különleges említés.

A 4-ik ornithologiai kongresszus érdemes munkát végez, ha tisztazza a kérdést oly értelemben, hogy állást foglaljon, vajjon a veréb vendénc-e, avagy kiirtandó a föld színeről? Én, mint említettem, mezőgazda vagyok, de szőlőm is van, meg kertészkedem is. Am sajnálatomra kell kijelentennem, hogy a semmirekélő szárnyas tolvajok kérelhetően ellenségek vagyok s arról vagyok meggyőződve, hogy ha annak teljes kiirtása sikerülne, nekünk, a mezőgazdaságunknak határozott előnyére szolgálna. Epséggel nem venném rossz néven, ha a »Verébarátok« táborából valakinek sikerülne e nezetem tarthatatlanságát előttem bizonyítani. Ime összegezem vádjaimat:

Én úgy látom, hogy a magyar munkás, a mostani adatain harczba úgy jött bele, mint Plátus a Credóba. Nem okozta ez azt magának, hanem megszerették neki — akaratlanul a földfelszítással — és számításból a felbujtók.

És ma már gyógyítgatnak a bajt munkás-szegély-törvényekkel. Ez pedig nem kenyér minden napra, sőt a megszerzéséhez pénz is kell.

Hova lyukadunk ki ezzel is. A kik elvették a földet: ők azok fizetik a munkásbirtok alapot. Ezek fizetik az ingyen iskoláztatást; ezek fizetik a rend fenntartásáért a csendőroket, építettek a fogházakat, létesítettek emberbaráti intézményeket — szóval a szocialis barátok miatt úgy meg vannak terhelve, hogy akárhányan erzik már; jobb lett volna a régi mellett maradni, atyafiasosan élni, mert lehetetlen kibírni az adóztatást.

Kezdünk az egyedül régi jómód felé tekinteni a jószágtartással való gazdálkodás felé. Ez jó is lesz a földeseknek, de hát a földelenné lettakkal ismét mi lesz? Ez a kérdést felélt meg »De hisz jön még a kutyára »dérz jelszó.

Miért azt útni, a ki nem hibás?

Bartha Ferencz.

Gazdasági levél Tolnából.

Lengyel, 1907. márcz. 25.

Szeszélyes az időjárás, akárcsak egy kikapós menyecske. Kissé megemberelte magát és f. hó 16-án fogasokát, porhanyítókát neki eresztettem gazdaságunk leghomokosabb részének, Sándor major földjeinek, de a vetést ezen dűlő nevenapján kezdettem meg és pedig luczernával kevert árpat vetettem trágyás kukorica után s trágyás ugarba, valamint holdanként 1 métermázsza superfosfátot kapott ugarba is. A németországi példa után indulva, jól összekevertem 1 hl. árpat 15 kg. luczernával s a Kühne-féle géppel 6-os kerékkel és buzakorongokkal vetettem el azt a keveréket, úgy, hogy cat. holdanként nem sokkal több, mint 1 hektoliter jutott belőle. A gép igen jól vetette s mindenütt elég sűrűn látszott a luczerna, ha az ember a tölcseréket felemelte. Majd ha kikelt a mindeneset ritkás árpa is, látni fogjuk, miként bujik a buzaszem, azt hiszem elég egyenletes lesz s sok munkát takarítottunk meg e keveréssel, mi most midőn úgy is nagyon megkéstünk a tavaszi munkával, igazán nyereségzsámba megy; mert csak egyszer kell géppel megjárni a földeket nem kétszer, mint az eddigi sistéma mellett,

A svájci és a württembergi gazdák példáját utánozva, szivarskatulyákból, meg úreges fatuskókból, cserépből stb. ugynevezett fészek-ödukat készítettem s elhelyeztem azokat szőlőm s gyümölcsösöm fájain ágai között. Egy ezermesteres faragó, kósárfón mindenessel a prësházam falán végigfutó *Glycine Chinensis*, meg a *Periploca Graeca* indái töve körül fészeküzanatókat készítettem az ökörszem, osolányig, sármány, stíghicz, rigó stb. részére s ha valamely macska a a madáritásnak csak gyanuja alatt is állott, azt kipusztítottuk. Telen át meg raktunk eleséget, meg ivóvizet az éneklő madarak részére. Mind e fáradozásnak azonban az lett az eredménye, hogy kezdetlenül összetűztem a verébbel, melyek a legszemtelenebbül foglalták el a fészeködukat.

Az előbuzában, gyümölcsben, szőlőben, persze a veréb az, ki-kiszedte a dézsmáját s ha hatalmas a táboruk, — nem is jelentéktelen az!

Kiakartam eszelni, vajjon csakugyan »rovár-

midőn csak a kikelt árpára, zabra keresztben vetettük a luczernát, herét. A k. Szerkesztő-ség szíves engedelmével a ketté vetésről is referálni fogok annak idején a tisztelt olvasóknak. Holnap már löheremaggal kevert árpat is fogok vetni.

Fájdalom, fennakadás nélkül nem ment a vetés; már 19—20 közötti éjjel oly eső jött (6-90 mm.), hogy a 18-iki 5 mm. esővel együtt a talajt alaposan megázatta, 20-án csakis delután lehetett vetni — még homokban is, 22-én egy kis havazás gátolt némileg a folytonos munkában, de 23-án már 5 mm. volt a nagyrészt hó és daraból álló esőzárás s bizony megint elroholt néhány órát, mert oly szélvészszel jött e kései hó, hogy ember és állat egyaránt albujt. Szerenose még, hogy egész télen alig fagyott, mert a hőmérő higanja éppen csak, hogy 0 ponton volt, de már 24-én 2 fok és ma szinte 2 fok hideg vala, úgy, hogy ha holnap is így traktál az idő, 9 ora előtt nem lesz semmi a vetésből, hej, pedig mennyire szeretnék már földbe tenni a magot! — Hiába, ember tervez — Isten végez.

Elvem mindig először zabot vetni, azután árpat s ezt követi a zaboshűknyő, de a szélsőségekben keresztáló időjárás, mert hisz 19-én oly meleg volt, hogy delután ingujjban jártak embereim a gép után — meghusították szaládekómat és azt kell vetni, a minék a talaj kiszikkadt. Így van már zaboshűknyőm a földben, de árpa s zab még nagyrészt hátra van mert a talaj igen nyirkos, nem tudott kiszáradni, lévén túl sok hó a laposokon összefújva, mit csak 18-án olvasztott el az eső s 19-én a megmaradt részt a nap hev.

Luczernát, herét fagaszolni lehet s a rétet legelőtis, hol megszerát a felület; mindenütt van sok egérlyuk, de egeret szerencsére nem látni, úgy gondolom, a kemény tél tönkre tette e rágszókat.

A szőlők nyitását és metszését is elkezdettük vidékünkön, de a munkánkhiány miatt lassan halad ez a dolog is, lévén népünk egy része már Amerikában. Pedig hát itt nincs úgy, mint b. lapjuk multheti számában gazdátársunkirta, hogy nem menne ki annyi ember, ha itthon kora tavasztól késő őszig kapna munkát, mert itt nincs munkahiány, van dolog elég, csak a dolgozó kéz hiányzik. Van itt park, mely sok munkát igényel, vannak szőlők, melyek mározius elejétől majdnem október végéig igen sok kézi munkát követelnek. Van kapás növény-termelés is, mely nincs géprekre basirozva, tehát ide is kell a nap-számos, de a spárge telep is kivánja a feltöltést kétszer, a napi szedést, a gyomlálást,

irtó madár-e a veréb, vagy sem? Persze eszembe sem jutott a tudós ember praktikájá a hogvizsgálat körül, hanem a verébtanya közlében levő alma s körtéfék háromféle alakból hernyófészék szánt szándékkal mind a fákra hagyattam. Hadd lássuk a hideg, a nagy éhség, hogy fogja peteirtásra készíteni a verébeinket? Nos: a tavaszi nap meleg sugára sárgatelenül keltezte ki a hernyókat, melyek kopaszra is legelték a hernyófészék fakadozó fák rugyait, bár a veréb sereg egész télen át azok ágain ácsorgott! Már most ki kérhet meggyőzőbb bizonyítékot a kis semmirekélők haszontalanságáról s léhaságáról?

Ismerem a francia *Henri Fabre* véleményét, melynek révén a veréb hasznosságát sütötte ki.

Nem ismeretlen előttem a Nagy Frigyesről szóló anekdota sem, ki elrendelte az összes verébet kiirtását, mert megették cseresznyéjét s a végén nem kaphatott asztalára gyümölcsöt, mert azt meg a hernyók a termő-ryűgekben falták fel.

Önműködő
kocsira szerelt

a vadpreze, vadmustár és más gyom kiirtására rézgálics által; valamint burgonya- és répaparmetozót szállít

IG. HELLER Bécs, II., Praterstrasse 49.

Ujdonság! Uj készlet mezei egerek kiirtására szénkéneq által. Ujdonság!

* Kérjenek árjegyzéket és használati utasítást.

kapálást, trágyázást stb. S most még annyi munkát sem kapni, melylyel a trágyát szét-takaríthatnám a szántókon. Kettős ékekkell szántani, mert nincs szántógépek. Telen van famunka, quantum satis, jégvágás, hordás, trágyázás stb. Szóval itt soha sem szünetel a napzamos munka egész vidékünkön, mégis kimennek, kivált a hadköteles fiatalok, mert megszabadulnak a 3 évi feygyverhözátósfól, de kíváncsiak sok jómódu gazdaember is, mert csalogatják a lelketlen lélekűfárok, ezeket kellene megrendszabályozni.

Az itteni nép meglehetősen jómódu, minden szelérnek van tehene s ez nem kis jószág, hanem szép »Bonyhádi tájja».

Más okok készítették a bácskaikat kíváncsiak, ott nincs még kellő ipar, kevés a kapás s nem igen intensive művelik a földet; ott más orvosságok hatnak, mint nálunk s így a kíváncsi magya gőnyödjön nem lehet mindenütt egyforma. — De legyen elég a témáról, hiába írunk mi hasábokat, ha nincs semmi fogantatás felszólalásainknak, ne kop-tassuk tollunkat.

*

Még utóljára említett akarok tenni arról, hogy a szőlővenyige-zuzogó igen jól használható szaraz tengeriszár szegekására, ha az alsó hengereket levszük; s miután a felső rovátkos hengerpár összepréseli, zuzza a tengerikarót, oly apró (7 mm. vagy annál is kisebb) szelekkre vágják a hajlítót kések ezen elősegít, hogy egészen porhanyó-takar-mányt kapunk, mit a szárvasmárha igen szívesen megeszik. Tekintve, hogy a szegek-szára, ha ily nagy, (40 cm.) szájjal bír 500 K árban van s ezen francia mód szerint készült venyige-zuzogó magyar utánzata nem drágább; ajánlható ennek beszerzése szőlővel bíró gazdaságokba, mert nemcsak szegek-szára, de venyige-áprítást is végez s ha kukorica-szárt akarna valaki szombolyázni, nagyon jól elapróztatná a vermelendő tömeget, sőt még kécsinek felét (3-at) le is kellene ez esetben venni, mert különben túl apró lenne a szecka.

Jövő ősszel járgányval hajtatom a gépet s a tengeriszár beverelem. Ha lesz zöld csalámádém, azt is megpróbálom e gépen szegekálni, s ha lehetséges lesz, ennek ver-melésénél is jó szolgálatokat tehet a gép. Erről majd annak idején írok.

Fehér Zoltán.

Az amerikai hybrid szőlőalanyok.

Ha már a homoki szőlők versenyével az amerikai oltványok igénybevételére utalt szőlőgazdának megküzdeni kell, akkor válassza meg jól az alanyait, és pedig abból a szempontból, hogy sokat teremjenek, jól teremjenek és tartósak legyenek.

A mi szőlőgazdánk ezt a *Riparia portulisti*-t várták, s most, hogy oltványosaitok jóformán erre az alanyra vannak feltelve, látják már be sokan azt, hogy ez az alany nem mindenütt válik be úgy, mint kellene. A *Riparia Portalis* csak gazdag földekbe való. A nagyobb mérszartalmat nem tűri, és erősen kötött földekben csak csevevész vékony nyakú, és hamar kivesző oltványokat szolgált. De még a mély, gazdag és porhanyó s mérszében szegény földekben is hamar kimerülnek a *Riparia oltványtökek*, ha csak nagyon bőven nem trágyázzuk.

A *Rupestris du Lot*, vagyis *Monticola* a meszes földeket jól tűri, főleg ha vasglicol-dattal mázoljuk a venyigék metszlapjait; de a kötött földben ez is csak nyomorog, a mit saját tapasztalatomból állíthatok, habár az van mondva róla, hogy nagyon kötött földben is díszlik, főleg ha hosszúra metszik.

E két törzsfajtát mesze tulszárnyalják, a mi a jó tulajdonságukat illeti a hybrid fajták, és pedig úgy az amerikaiak egymásközt, mint amerikai és európai között eszközölt mester-séges keresztezések.

A tiszta ripariakat előnyösen lehet fölőse-cserélni a *Riparia Rupestris* hybridekkel; mert nincs oly igényük a trágyázásra, tehát a kevésbé gazdag és sekély termő réteggel bíró földekben is jól díszlenek, de azért a mély alluviumokban is fölőselegessé teszik a *Riparia Portalis*-t. Meglehetősen sok meszet is el-tűnnek egész 20%-ig. A filloxerának kifogás-talanul ellentállanak, az oltást pedig jól veszik föl. Oltványaik bőven teremnek. Sok *Riparia Rupestris*-hybrid van, de ezek között három vált ki és pedig a Millardet-féle 101—14. és a Coudere-féle 3306 és 3309. A 3306. levelének rajzát is bemutatjuk (lásd 50-ik ábrát). A három közül a 3306. a legjobb. Ezen alany el-terjedésére sok jó tulajdonsága miatt nagyon lehet számítani.

A közepesen meszes földekben kitűnő szol-gálatot tesznek a *Berlandieri Ripariák*. A 161—49. és 157—84. és a 420.A számúak vannak uterjedve. Főtulajdonságuk, hogy teljesen ellentállanak a filloxerának, egész 30% mellett elternek és oltványaik nagyon

gazdagon teremnek és korábban érlelik a fűrtöket, mint egyéb alanyok. Egy hátrányuk az, hogy nehezebben fogamzanak sima vesszők a földben. Nagyon sok *Riparia*-*Berlandieri* keresztezést produkáltak, de a 420.A a legjobb mindannyi között (lásd 51-ik ábrát).

Az amerikai európai hybridék között első helyre vergődött a *Mourvèdre Rupestris*, Coudera és a *l'Aramon Rupestris* Ganzin. Eleinte azt hitték, hogy nem állanak a ben-nöklévő európai vér miatt ellent a filloxerának, de hosszas kísérletek igazolták, hogy ellentállásuk elégséges.

Az 1202-es hybrid a *Mourvèdre Rupestris* eleinte szabálytalanul terem és későbbben ér-lell a fűrtöt, de a mint a korban előrehalad, ez a hátrány lassan elenyészik. Prosper Gervais úgy nyilatkozik, hogy ez az alany előrendű, még a mély és gazdag földekben is. Magam is jelentékeny területet utlított be vele, erősen kötött sziklás domb földön, és úgy tapasztaltam, hogy a *Riparia Portalis* növevé silány az övé mellett. Az oltás kitűnően fere vele össze, a termés bő és épen nem vettem észre, hogy későbbben érne rajta, mint a *Portalis*. A *Mourvèdre Rupestris* levelét 52-ik ábránk tünteti föl.

Az *Aramon Rupestris* Ganzin No. 1 és 2. szinté kitűnő alanyok, főleg a tulmeszes föld-ekben. Oltványaik bőven teremnek és a szárazságot is jól bírják. Lásd 53-ik ábrát.

A meszet legjobban tűri, és a leggazdag-gabb terméseket szolgáltatják a *Berlandieri* hybridék. Legelterjedtebb közülük a *Chassel-las Berlandieri* No. 41. Millardet és de Grasset alkotta. Franciaországban röviden csak 41-nek hívják. A Charentes meszes földeiben ez díszlik a legjobban. Pompás az összeforra-dása, és jóval későbbben érleli meg fűrtelt a *Rupestris*-nél, — és bora mindig a legszeze-sebb. De nem csak a kretás, hanem a mesze-szegény földekben is, még a legmostohábbk-ban is kitűnő kvalitásaival tűnik ki. Levelét az 54-ik ábra tünteti föl.

Az *Berlandieri* hybridék a filloxerának jól ellentállanak, és trágyázatlan meszes föld-ekben is megadják néhány évig a 200 hektoliter mustot hektáronként (2800 négyzet öl). A *Chassel-las Berlandieri* hybridék mellett kitű-nőek a *Vinifera Berlandieri* és a *Berlandi-er* Ponal Blanc. Ezek a *Berlandieri* hybridék azonban még tanulmányozás alatt vannak. Mindent összefoglalva a *Riparia Portalis* majdnem mindenütt elhagyják a termőföld jóságához és a trágyázáshoz fűzött tulságos nagy igényei miatt, másrészt a kötött és a

Mindezek dacára én fenntartom állításo-mat s a következő javaslatot terjesztem a kongresszus elé:

Azon miniszteri kiadásokban, melyek hasz-nos vagy káros madárnévsort közölnek: a veréb sorozatssék a károsok közé. Rendeltes-sék el, hogy a valóban hasznos madarak a jöb-ben több védelemben részesíttessenek, mint a minőben eddig részesültek, azon gyermekek szülei, kikre rábonyol, hogy szorgalmas, hasz-nos madárjések szedők, bírságoltassanak men-től szigorubbban s e tekintetben a gyermekek vétségéért vonassanak felelősségre. Rendeltes-sék el, hogy minden községben az arra alkal-mas fákra, mesterséges fészeköket helyez-

zenek ki a hasznos madarak részére s rendel-tessek ki valaki, ki a madarakat szigorú tél idején élelemmel látja el s megvédi azokat természetes ellenségeik elől. Az iskolában pedig a gyermekek a különféle madártojás-különbőségekre kell kioktatni. Szükséges volna, hogy a földművelési miniszteriumban ornitho-logusok szakközöge is létezzon, afféle madár-vándortanár fele, ki úgy a községi faiskola-vezetőknél, mint a méhészeti s szőlészeti munkavezetőknél, selyembogaras, halászáti s baromfitenyésztési felügyelőket abban a tekintetben oktassa ki, hogy ellenőrizhessék valjon a madárvédelmi előírások betartat-tak-e? Akkor is csak akkor fogunk mi — a

gazdák; attól a plágától szabadulni, — mely-nek veréb a neve. *)

*) Az értekezés felolvasása óta egy év mult el s szomorodott szívevel tapasztalom, hogy az általam javasolt reform dolgában épen semmi sem történt. Ennek dacára még ma is az a véleményem, a mi volt, t. i. hogy a veréb a gazdámbernek ócsárdandó rossz izéssel bíró élő öröge. Hogy garázdálkodá-sunkat véget vessék, kioktattam Szávó famat a főbort puska kezébe és biztattam, csak mentől többet lőjön le közülük. A gyerek szót fogadott s az 1906-ik év nyár folyamán valóságos veréb — vérdíszokatokt kezdett. S mi volt e pusztításnak eredménye? Az, hogy a tavasz veréb megsejten-t az őt fenyegető veszedelmet, elkorodott a vidékről s helyét igazi barátaink, — az éneklők foglalták el.

Gazdasági olajipar és Terményáru értékesítő vállalat

BUDAPEST, VIII. ker., Üllői-út 16^a szám.

Szállít mindenféle olajokat és kenőanyagokat gazdasági és gyári célokra hamisítatlan minőségben, melyek ára a belértéknek megfelel.

Az olajok a m. kir. ORSZÁGOS vegyikísérleti állomásnál lesznek vegyelemzve. Szállítás franko.

Sürgönyeim: GAZDÁÁRU.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gazdasági termények értékesítésére külön osztály.
Árjajánlatok postafordultával ellintéztetnek.

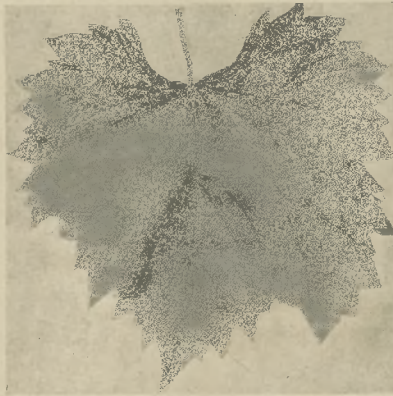

51-ik ábra. Berlandieri Riparia No. 420/A.

meszes földekben tanúsított gyenge fejlődése miatt. Az americo—amerikai és az americo—európai hibridek tulszárnyalják, — a mi pedig a termés bőségét és cukortartalmának nagyságát illeti, úgy látszik, hogy a Berlandieri—európai hibridek, úgy a nagyon meszes, mint a mészhegény földekben valamennyien túlszárnyalják.

A mi a mésztűrő képességet illeti érdemes lesz az itt következő összeállított följegyzésünk, hogy mennyi szénasavas meszet tőrnek el az egyes alnyfajták:

a Vilis Berlandieri	eltűrő egész	60%
a Vinifera Berlandieri	» »	55 »
a Vinifera Rupestrisek	» »	50 »
a Berlandiesi Riparia	» »	40 »
a Rupestris Berlandieri	» »	30—35 »
a Rupestris Monticola	» »	25—30 »
a Riparia Rupestris	» »	25—30 »
a Riparia Portalis	» »	10—15 »

53-ik ábra. Aramon Rupestris Ganzin No. 1.

Hazánkban Szilágyi János a pécsi vincerlér-képezde igazgatója szerezte meg a hibridek gyűjteményét és tanulmányozta ki a Pécs-vidéki meszes hegyekben. Egy brosúroja is jelent meg ezen czimmel: Megfigyelések a meszes talajok s a meszes talajokra alkalmas amerikai szőlőfajtákról. Írták: Szilágyi János vincerlériskolai igazgató és Treitz Péter m. kir. osztálygeológus, Pécs, 1905 Most már 1907-et írunk és e két év alatt is a tapasztalatok nagyon gyarapodtak a hibridek előnyére.

Orády Lajos.

Levél a szerkesztőhöz.

Tekintetes Szerkesztőség!

A »Gazdasági Lapok« I. évi márczius 31-én megjelent 13-ik számában Mauthner Ödön aláírással »Mi az igazé« czim alatt az impregnált répamag ügyében egy közlemény jelent meg, mely az impregnált répamag gazdasági jelentőségéről az OMGE földművelésügyi szak-

50-ik ábra. Riparia Rupestris hybrid No. 3306.

osztályában márczius hó 9-én tartott előadásom kapcsán személyvetem is érinti, s úgy nyíltan, mint burkolton meggyanusít, a mire vonatkozólag a következők közlését kérem.

A közlemény tendenciozus, rágalmozó hangját tekintve, a »Gazdasági Lapok« józanul ítélő, elfogulatlan olvasó közönsége méltán csodálkozhatik a közlemény megjelenése felett, a mely minden előzmény nélkül került elője, s nem ismerve a dolog előzményeit, a közlemény megtévesztő hangja alapján, könnyen helytelen ítéletet alkothat az én eljárásomról.

Ha a I. szerkesztő ur elolvasta volna az én előadásom szövegét, mely a »Köztelek« I. évi márczius hó 13-iki számában teljes terjedelmében közöltetett, nem adta volna közre megjegyzés nélkül a Mauthner-féle közlemény azon állítását, hogy »nem ugyan ludományság buvárlatai vagy saját kísérletei, hanem egy beismé-
rése szorint is hiányos 10 év előtti

52-ik ábra. Mourvédre Rupestris No. 1202.

próba, továbbá egyszerűen feltevések alapján mondott véleményét.

En az ítéletemet az impregnálásról igen saját tanulmányaim, buvárlataim és mások ez irányú beható és tárgyilagos bírálatai alapján alkottam meg s jutottam azon következtetésre, hogy az impregnálás csak a rossz, a hibás, egészségtelen répamag megjavításánál jöhet alkalmazásba, egészséges magnál hatása nincs s a Mauthner-féle árjegyzékekben az impregnálásnak tulajdonított előnyök teljesen légből kapottak, hivatalos hitelességű kísérletek által soha be nem bizonyítottak, így tisztán csak a vevő közönség félrevezetésére valók.

Hogy a »Magyar mezőgazdák szövetség«-nek hivatalos lapja az előadásom szövegét s a vita során főleg a Mauthner ur naiv meglegetései részére és nézeteire adott válaszomat közölte, az a szövetséget és az OMGE dolga. Nekem erre nézve a Szövetkezettel csak anynyi érintkezésém volt, hogy én a tölem kért

54-ik ábra. Chasselas Berlandieri No. 41/B.

UJ! Egységrendszerű gőzsántás UJ!
(egy ölet fogó 7 vasutakóval).
Csekély befektetés. Olcsó üzem. Tökéletes munka.

Referenciák: (ugyanott állandóan üzemben)

Gróf Csekonicz Endre zombolyai uradalma,
Fejérváry Géza, cs. kir. kamarás, nagybirtokos, Nagykeszi, Komárommegye.
Dreher-uradalom, Vaál, Fehérmegye.
Gróf Vigyázó Sándor uradalma Pusztá-Mikla, Pestmegye.
Bárá Solymossy Jenő kisteronnoi uradalma,
Komárommegyei Gazdasági Egyesület, Komárom, stb. stb.

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár
R.-T.

Budapest, VI. ker., Váci-ut 9.

engedelmet a közlésre megadtam. Azonban az előadás tartására teljesen a saját elhatározásom alapján a gazdaközönség érdekében vállalkoztam az OMGE felszólítás* folyóján, mely az előadás tárgyának megoldásától teljesen bízta, a melyről a »Magyar mezőgazdák szövetezte, épügy, mint az OMGE tagjai csak akkor értesült, a mikor a szakosztály gyűlésének meghívója s az előadás tárgya a »Köztelek«-ben közzétett.

Sem szakember, sem gyakorlati gazda nincs, a ki ne osztaná nézetemet az impregnálásról, a mely tulajdonképen nem is impregnálás, s már maga az elnevezés is félrevezeti a közönséget ezen magz előkészítéséről.

Hogy a Mauthner czég göröcséni gazdaságok az impregnált mag árusításához, az könnyen érthető, hisz csak az idei árjegyzéke szerint wagononként potom 2000 koronával fizetett többet az impregnált répagamért. Ez az az abszolút megbízhatóság, melyet »szépe legszilárdabb fundamentomának tekintett, s a mely miatt félrevezeti az egész ország gazdaközönségét a napi és szaklapokban és vidéki hetilapokban közzét téves hírvél, s a mely miatt megrágalmaz és meggyanusít bárkit is, a ki az ő törekvéseivel szembe helyezkedik. Ezt pedig, a mint megvettem az impregnált répagam ellen eddig, megfogom tenni ezután is, de más olyan esetben is, a midőn ehhez hasonló abszolút megbízhatóságok akarja a vásárló gazdaközönséget boldogítani.

Az hiszem, ezen törekvéseimben a magyar gazdaközönség érdekében, a tekintetes Szerkesztőség is a jövőben mellettem leendő s nem engedi magát a március 31-iki számban közzételt hasonló hangzatos, de nem elfogultalan s reklámszerű felszólalásokkal megtevészen. **

Magyaróvár, 1907 április 3-án.

Kiváló tisztelettel:
Rádsó Imre,
gazd. akad. tanár.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. Nyári hízalás legelőn.

Mustra ökreimet legelőre szándékozom kivenni és legeltetés mellett alakolni. Érhetke-e el így finom kvalitást. D. Gy.

Kérdés. A kukorica mint igás lóbrak.

A zab drágasága miatt igáslovaink már október óta kukoricázást adok abrakul. És pedig egészében, szemesen, arra számítva, hogy a kukoricázást a ló fogjaival jól megtudja örölni, tehát minek drágítam a darálással is. Darabonként és naponként 4 kg. és árszámala volt az adag, — de az eredményt nem találom kielégítőnek. Lovaim ezen tartás mellett erőtelenek, az öregebbek plene soványak. Mi az oka annak? Hasonló mennyiségű zab és árszámalaival lovaim elég jó erőben voltak mérsékelt téli használat mellett? D. P.

Kérdés. Hítvány buzák boronálása.

Köztét agyag földemben buzám elég sűrűn állanak, de rendkívül hitványak. Minthogy a száraz szeles idők a föld felszínét megkeresítették, azt kérdezem, hogy célra vezetne-e ily állapotban levő buzámát megfogasolni, és utána sima hengerrel meghengerezni, hogy a kalapást gától rögzí elsimuljanak. D. Gy.

* Jelenlétük P. titkár ur rábeszélése.

** Vitás szakdródekben a cikkek írónak kell nyilatkozniaiké helyt állanok. Nekünk pártatlanságot kell ilyenkor megvünök. Szerk.

Kérdés. Heremag együttes vetése árpával.

Ki próbálta már a heremagot, luzernát, nyul-zapukát, baltaczinot árpa vagy zabbal összekeverni és a vetőgéppel így keverten elvetni? Czélszerűnek mondható-e ezen eljárás? mert kényelmesnek elég kényelmes.

B. W.

Felelet. Nyulzapuka termelése című kérdésre.

A nyulzapukának az adja meg nagy értékét, hogy őt is termelhető, a hol más jó takarmány növény meg nem él. Első sorban tehát a sovány, értéktelen talajon termelésének jelentősége és nem ott, a hol a vörös löhere jól diszlik.

Tavaszzal védőönvényvel kell vetni, soros vetésnél 12 kg, szőrtvetésnél 15 kg, vetőmag számíva kat. holdankint. Védőönvénye lehet őszi, vagy tavaszi gabona. Az előbbieknél közül legjobb a rozs, az utóbbiak közül pedig az árpa. Kezdetben a nyulzapuka nagyon lassan fejlődik, még a védőönvény letakarulása után is sokáig gyengének látszik, s csak szeptember hó folyamán erősödik meg annyira, hogy azt szarvasmarhával vagy lóval gyengén legeltetni lehet. Birkával legeltetni nem szabad, mert az a nyulzapukát tövig lerágja, a mi a növényre káros hatással van. A legeltetéssel október hóban lét kell hagyni, nehogy kopaszon kerüljön a télbe. A következő évben, május végén vagy június elején, a mikor a nyulzapuka virágzik, lekaszálni. Ezután már csak nagyon gyenge legelőt ad, miért továbbra is meghagyni nem érdemes. Ha legelőül akarja használni, akkor az július hó végéig kitart, a mikor is az már juhokkal is legeltethető. Puffasztó hatása nincsen, tehát minden veszély nélkül etethető. Egyedül legelőnek használva, kedvelő viszonyok között a harmadik esztendőben is használható lesz.

Kimerítő utbaigatást a nyulzapuka termeléséről a nem régen megjelent Szilassy-Grabner-féle »Széles takarmánynövények termesztése« című munka nyújtja. (Beszerezhető a Pátria irodalmi vállalatnál. Budapest, IX., Üllői-ut 25.) Legány Ödön.

Felelet. Minő befolyással van az olesó példét marhasó az állatok szervezetére című kérdésre.

A marhasó élettani hatása szempontjából adagoljuk az állatoknak, különösen a növényevőknek, mert az a növényekben levő nagy mennyiségű, a szervezetre káros káli sokat gyengile átalakítja és a káliumot kiküszöböli. A marhasó ázonos a közönséges házi sóval, csakhogy vasoxiddal (rozsdá) van denaturálva, a mi által kesernyős vasas ízt kap. Jelen esetben a marhasó, ha egyáltalán az volt káros hatással a szervezetre, csak annyiban lehetett tisztátalan, hogy bizonyára már hulladékos volt, amelyhez, nincs kizarva, hogy idegen anyagok keverődtek, mint a hogy azt a kérdéstevő onlíti. Ezt legegyszerűbben úgy kerülheti el, hogy jobb minőségű vesz és többet áldoz rá. Dr. K.—É.

Felelet. Rugós tehén megjeése című kérdésre.

A tehén azon rossz szokása, hogy nem engedi megfejti magát, eredhet csiklandós voltától, rossz bánásmódtól, a fejésemélyzet folytonos változásától vagy pedig fájdalmas sebektől, daganatoktól, melyek a tőgyön foglalnak helyet.

Minden körülmény között csak humánus módon kell a fejést megkísérlni, sohasem durván, vagy bánásmóddal.

Megkísérlehetjük a fejést a következő eszközök segítségével: Vagy megfelelő kedvező táplálékot rakunk a jászba; még nagyobb, sőt biztos sikerrel járó mód, hogy egy zsákok vizbe mártunk és fejés előtt a tehén kereszt-tájára helyezünk, ha a rugást sehogyan sem hagyja abba a tehén, úgy azon oldali mellő lábát, amely oldalon fejni akarunk, farkaszubsza költjük, végül pipát, orrszopót is alkalmazhatunk, de ezt lehetőleg utóljára hagyjuk. Fejés előtt, különösen ha esiklandós az állat, ajánlatos többször végig simogtatni.

Dr. K.—É.

Felelet. Mit alkalmaznak a baromjaink felépő fehér taraj ellen című kérdésre.

Az ugynevezett fehér taraj betegséget apró ruhátkák okoznak és pedig részint ugyanazok, a melyek a meszes láb betegséget is előidéz, tudományosan *Sarcoptes mutans*-nak nevezik, részint pedig a *Dermatophagus gallinarum*-nak nevezett apró atkák. Ezen betegség, hogyha idejekorán elejét nem vesszük, veszélyesé válhatik s könnyen a fertőzött állatok elhullását vonhatja maga után. Amint a neve is mutatja, a tarajon, szakáll- és fülebenyeken fehéres foltok támadnak, a melyek egyre nagyobbnak s végül összefolynak. Átjérthetők a baj a fejre és nyakra is, a mikor a tollak elszáradnak, vagy kiullanak, a bőr pedig durva s pikkelyes lesz.

Mivel az atkák egyik állatról a másikra vándorolhatnak, s így egy állat révén az egész baromfi-állomány megfertőzhető, mindenekelőtt a beteg állatok elkülönítendő, s tápús takarmányon tartandók. A kezelés abban áll, hogy a beteg részek zöld szappannal bekenetnek, majd 24 óra múlva langyos vízzel lemosatnak. Ezután peru-balsammal, vagy olyan folyadékkal kenjük be azokat, a mely 3/4 részben kőolajból és 1/4 részben benzinnél áll. A bekenést egy hétig naponta folytatassuk. Ilyen kezelés mellett az elősídiék tönkre mennek s kellő tisztaság mellett a sebek csakhamar beneőnek. Kadocsa Gyula.

Felelet. 1. Melyik a legjobb kéveköltő arató-gép? és a kéveköltőgépek és az árparatás? című kérdésekre.

1. Az eddig forgalomba hozott arató-gépek közül egy a gép munkáját, annak szerkezetét, elvezetését és vonóerő-szükségletét, kezelhetőségét illetőleg, a legtekintetesebb és a mi viszonyainknak legjobban megfelelő a »Johnstone« amerikai czég által gyártott kéveköltő és marokrakó arató-gépek.

Munkaképességük sík és csak részben dűlt buzánál a kéveköltő-gépeknek naponként nagy átlagban 8 kataszt. hold egész 10 holdig terjedőleg, háromgyedrésben dűlt buzánál 7—9 hold. Vonóerő-szükséglete 3 középerős igásló, vagy 2 hidegverű nehéz igásló, két óra munka után változtatva. Munkamennyiségét kifogástalan, sokkal jobb, mint kézi kasza után, a mennyiben tetszés szerinti és egyetlenes tarlót hagy. A tarlóerebelezés teljesen fölösleges. Egyenletes és tetszés szerinti kévekölt. a levágott gabonából egy szálát sem hagy el. Jól betanult gépvezető-kocsis mellett töresek alig fordulnak elő. A gép kezelését, vezetését igen hamar elsajátítja bármelyik igazkocsis. Rendkívüli előnye bármely gépek felett, hogy a gépek állítása, történiék az akár a kévák nagysága, vagy alacsonyabb-magasabb tarló érdekében, a munka folyama alatt — megállás nélkül eszközölhető. Ugyan-csak a munka folyama alatt állítható a vitorla

A gazdaközönség lásson tisztán!

Az impregnált és nem impregnált répagam közötti árkülönbséztől folytak a múlt napokban az eszmecsérék. Szükségesnek mutatkozik teljes világosságot hozni a dologba! 1907. évi főárjegyzékem 23-ik oldala szerint:

Impregnált répagam (péld. az olajbogyóalakat véve) szükséges géppel vetve egy holdra 6 kiló á 90 fillér . . . . . K 5.40

Nem impregnált magból szükséges géppel vetve egy holdra 9 kiló á 72 fillér . . . . . K 6.48

Pénzben kifejezve **egy holdra szükséges impregnált répagam** tehát . . . . . K 1.08 fillérrel olcsóbb,

mint a nem impregnált répagam. Van tehát árkülönbsézt; de az impregnált répagam javára. És minthogy nem lehet megdönteni hogy kétszer kettő az négy: az ezen alapuló fenti számadást sem lehet megdönteni. Az impregnált répagam után elért **terméstöbbletet 30%-ig** is konstátálták, a mint ez a **Gazdasági Lapok 12. számában is közzételt párhuzamos termelésék táblázatai bizonyítják.** Nem is szólva arról, hogy az impregnált répagam szelekcziónt **anyarépákról** nyertetvén, a belőle termelt répa **magasabb cukortartalmánál** fogva természetesen sokkal hosszabb ideig eltartható, mint a nem impregnált magból termelt répa.

MAUTHNER ÖDÖN, cs. és kir. udvari magkereskedése.

is a szerint, amint áll, vagy helyenként dült buza levágása kerül a gép elé.

Egyforma tökéletes munkát végez; úgy dombos, mint sík területen, őszi avagy tavaszi gabonafélékben. Minden oly dült gabonát levág, amelyet a leeresztett vitorla a vágás pillanatában felbolygatni képes, és bizonyára végez oly munkát, mint a melyet ily gabonákban a kézi arató felmutathat; a teljesen földön fekvő termést azonban a kévékötő-gép már nem, de a marokrakó levágja, mivégből elkerülhetetlen, hogy a kévékötő-gépek mellett egy-két marokrakó-gép is legyen készletben a teljesen fekvő gabonák számára.

A marokrakó-gép napi munkaképessége 12-14 kat. hold, vonóerő-szükséglete két-óránkénti felváltás mellett két ló.

A kévékötő-gépek közözsérgára- (Manilla-szineg) szükséglete 3-4 kgr. kat. holdanként, a szerint, amint a gép sűrűbb, vagy ritkább vetést arat.

Mindekt gép munkatökéletessége attól függ, milyen kezekben van; és ha a végzett munka kívánni valót hagy fenn, az nem a gép, de a vezetés terhére irandó.

Práznovszky Ágost,
urad. főtitkár.

A kévékötő aratógépet illetőleg az a nézetem, hogy mai nap minden gazdának kötelessége a géparatásra fokozatosan átmenni. Atmenetileg pedig bőven van alkalom magát ezen új gép kezelésébe beélelni. Nem dől meg minden gabona és nem mindegyik áll meredek hegyoldalon. Ha nem találják ki mindjárt, hogy miképen kell épen ezen akadályokat leküzdeni, úgy van még egyrészt kézi arató, másrészt a kévékötő után járó kepező is tud segíteni. Kezdetben nálunk a géparatás sehogyan sem ment, a míg réa nem jöttünk arra, hogy a gépésznek ki kell menni a tarlóra. Azóta nagyon simán megy minden, mert mindenkor van éles kasza s a csavarok ebédközben meghuzatván, az olajozás felülvizsgáltatván, a gép napközben majdnem mindig megy. Így még tartalékra is sokkal kevesebb fogy.

Tavaly nálam négy Johnstont kévékötő aratót. Ezek munkájának számítási eredményét alábbiakban bátorodom közölni:

4 kocsis a 2 K, 8 fű a 1 K, összesen	
16 korona × 20 munkanap	320 K
16 ló a 1 K × 20 munkanap	320 »
Egy gazda a 2 K × 20 munkanap	40 »
Egy gépész a 3 K × 20 munkanap	60 »
Jutalék, holdpénz a munkásoknak	125 »
Manilla-szineg	1140 »
Olaj	48 »
8 pár arató a 6 K × 20 munkanap	960 »
A learatott 760 kat. hold összes munkadíja	3013 K

Esik tehát egy kat. holdért kereken 4 K. Mi mindig pénzért arattatunk s fizetünk egy 1200 négyzetöles hold után 8 koronát. Ez egy kat. holdra 10 korona 70 fillér, úgy hogy a gép munkájának javára 6 korona 70 fillér esik. 760 kat. hold mellett = 5102 korona, a mi körülbelül a gépek egész vételárának megfelelő s ha az évi eselések, meg a lovak felszámitott bérét még visszavonom, úgy a nyereség azon tul is terjed.

Ez álló gabonában volt. Ha a gabona nagyon sűrű, úgy természetesen több manilla szükséges; ha dült, úgy kevesebb holdat lehet levágnatni. Mindkét esetben drágul a munka és lassabban fog menni. De ez a kézi

aratásnál épen így van, s ha az átlag költséget fogjuk kutatni, úgy bizonyára még mindig kedvező számításnak kell maradni.

Szükségesen nehéz aratásra egyelőre még van kézi munkás megfelelő arban. E mellett és most kell a géphez szoknunk és vele tanulni, mert a mostaniaknál még nagyobb munkashérek mellett úgy sincsen választásunk. A Johnstont gépekkel a legjobb tapasztalataim vannak, ezeket legjobban ajánlom, a folyó évre további két darabra van szükségem és azokat már meg is rendeltem.

Forna, 1907. márczius 28. D. G. *)

HIREK.

Időjárás. Az időjárás ez időszerint még alandóan zord, a gazdasági növényzet fejlődése hátrányos. Az alandóan még mindig hidegnek mondható éjjeli és reggeli időjárásban, az őszi vetések úgyzóvalán mit sem fejlődhetnek. Az őszi vetések kinézése különben kedvezőtlen. Sok buza részint hönymás, részint nagy hideg folytán kipusztult. Őszi árpa alig maradt meg, csak imitt-amott maradt meg belőle valami. Repeze is igen hiányosan telelt. Tavaszi vetések mostani kinézése szerint nagyon kevés a kilátás valamini termésre, hiányzik a földből a kellő növény mennyiség, sőt még folyton pusztul. Tavaszi vetés, szántás serényen halad, mivel az időjárás különben eltekintve szeles, hideg voltától, a mi a most szántott földeket rendkívül kiszárítja és melyben a vetés eső nélkül ki nem kelhet, eléggé alkalmas, kivánatos volna még 8-10 napi kedvező szárazabb időjárásra, mivel igen sok őszi szántást hó és víznyomás miatt ismét fel kell szántani. — Jásznyakunszolnokmegye, 1907. április 3. Tisztelelt *Nagy Géza*.

Gyász hír lipronoki Lipovniczky Gábor nyug. urad. tisztartó, volt megbízottsági tag éle-

*) D. G. ur a nyilvánosság előtt szerepelt nem ohajt és felkért, hogy nevének csak kezdetbeni közöljék. Miatán lapjaink a feleletek rovatában csak névaláírást közölnek, ebből precedent nem kívánunk alkotni. Az író neve megtudható a szerkesztőségben. Szerk.

tének 78-ik évében Simontornyán elhunyt. A megboldogult 44 évig volt a báró Sina Simon és örökösének gazdasági vezetője s mint ilyen nagy érdemeket szerzett. Halálát fia, Lipovniczky István az I. m. biztosi társ. felügyelő és orsz. közgazdasági tudóstója, dr. Horváth Géza a m. nemzeti múzeum igazgató óra, a vaskoronarend lovagja és neje Lipovniczky Klementin, Klimó Jenő simontornyai posta-mester és neje Lipovniczky Erzsébet gyeszöljék.

Gazdákat érdeklő miniszteri rendelkezés. A földmivvelésügyi miniszter a belföldi állatorvosi osztály vezetőjévé az állatorvosi kar egyik kiváló tagját, *Krompecher Szilárd* m. kir. főállatorvosi nevezte ki.

Országos állategészségügyi tanács. A földmivvelésügyi miniszter egy nagy horderejű intézményt léptetett életbe i. é. 2587. eln. sz. rendeletével, mely a gazdaközönséget is nagyon közelről érinti és tekintettel erre, az országos állategészségügyi tanácsba az állatorvosi karon kívül sok gyakorlati gazdát és a gazdasági egyesület képviselőjét nevezte ki.

Magyar gazda szakelődés Berlinben. Örömmel adjuk hírül a magyar gazdasági szaktudásnak egy kiváló diadalt. Hankóczy Jenő a magyarvári országos növénytermelési kísérleti állomás adjunktusa — kit a földmivvelésügyi miniszter tanulmányutara Berlinbe küldött ki, — márczius hó 15-én a gazdasági főiskolán megtartott molnári- és sütőipari tanfolyam, dr. Wittmann tanár titkos kormánytanácsos, a főiskola igazgatója egye-

Vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál és köszvényélnél, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál

a Bór és Lithion tartalmú

Salvator-forrás

kitűnő sikerrel használtatik. Előírás kiváló tulajdonságai:

Húgyhajtó hatása.

Kellemes ízű.

Vasmentes.

Könnyen emészthető.

Teljesen tiszta.

Állandó összetételű.

Első-rangú gyógyviz
és
diaceticus ital.

Különösen oly egyéneknek ajánlatos, a kik iltó életmódjuk folytán aranyeres bántalmakban, hasi vérbőségben, máj- és veseizgalomban vagy húgysavas lerakódásokban, vesehomok és vesekövek képződésében szenvednek.

Orvosi szakvélemények, gyógyeredményekről szóló bizonylatok s egyéb forrásleírások ingyen, bérmentve állnak rendelkezésére.

Szinye-Lipóczi Salvatorforrás Vállalat
Budapest, V. Rüdölfrakpart 8.

1905. évi forgalom: 25.000 zsák.

FELHÍVJUK a t. oz. gazdaközönség figyelmét a **BUDAPESTI Gyapju-aukeiókra,** melyek minden év folyamán két sorozatban tartanak meg.

Az aukeiókra felkültött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti reherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vovainai tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen rak-tározásban részesülnek. Bejelle tészek a t. otogad és mindennemű felvágóztatással szolgál

Gyapjuárverési vállalat
Heller M. és Társa
Budapest, V. ker. Erzsébet-tér 13. sz.

LOKOMOBILOK, GÖZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK, ARATÓGÉPAK, TALAJMIVÉLŐ ESZKÖZÖK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZIVESÉN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPVÁRÁNAK VEZÉRÜGNYÖKSÉGE, BUDAPEST

nes felhívására a buza illetőleg a buzaiszt használati érteinek megállapításáról előadást tartott. Ezen előadón Hancóczy saját vizsgálati módszerét, illetőleg az ezen célra szolgáló saját találmány műszerét ismertette. A magyar előadó előadásával nemcsak nagy sikert ért el, olyat, hogy az igazgató tanártársai és a hallgatóság nevében elismerését nyilvánította, de ezenfelül a tanfolyam további előadása is Hancóczy módszeréhez vonatkozott tartott meg. Ilyen sikerhez s a magyar gazdasági tudományok a külföldön aratott ilyen diadalhoz mi csak szívóssal gratulálhatunk.

A családok részesezése a birtokjövendelemben.
Hennel Károly úrtól a saári pusztáról következő sorokat vettük: A gazdálkodás terén — a kivándorlás és a munkabérek emelkedése folytán — előidéztet válságos helyzet, mely az élelmi és ipari cikkek drágulása által nemcsak a munkaadó gazdának, de a gazdasági munkásnak, a családnek is terhesbét tette az életet, azt az elhatározást érlelte meg bennem, hogy gazdaságomban alkalmazott családjelelmeink alkalmat nyujtok az érdeközösség beállítására által arra, hogy nagyobb szorgalom, lelkiismeretes munka, állattajom jobb gondozása által a gazdaság nyers jövendelmének emeléséhez hozzájárulva a többi jövendelemben részben osztozkodva, magunknak is jobb létet biztosítsanak és belassák, hogy ha iparkodnak, becsületes, jó munkát végezni, ha ügy dolgoznak, mintha gazdája földje, állataja az övék volna, akkor a több jövendelemben nem maradhat el, amely minél nagyobb, annál nagyobb a reájuk eső rész, mely nekik megkönnyíti a mai nehéz viszonyok között az élet gondjainak megküzdését a talán számúzi belőlük a kívándorlás gondolatát.

Tehát 1907-től kezdve a gazdaságomban egy évben termelt és eladásra kerülő buza, rozs, árpa és zabból 13.000 frt. = 26.000 kor. érteken felül amit még eladhatok, annak értékéből 10 százalékot összes családjelelmeim között fogom kiosztani karácsony ünnepén.

Minthogy önként nyujtom ez adományt, fenntartom a jogot, hogy azt megis vonhassam, ha látom, hogy a jószándék nem talál méltánylásra, ha nem tapasztalok nagyobb szorgalmat, lelkiismeretességet a munkában, de feltétlenül kizárom az osztozkodásból az engedetlen, rendbontó, bujtogató, hanyag, részeges vagy állatkinzó családjelelmet.

Husipari kiállítás megnyitása. Husvétvasárnap délután 10 órakor folyt le a fővárosi Kiadó földszinti helyiségeiben a husipari vállalat megnyitása. A megnyitáson ott volt *Micscy* Endre osztálytanácsos, *Thék* Endre a kereskedelmi és iparkamara részéről és még számos az érdekeltek hatóságok, intézetek és testületek képviselőiben. A kiállítás nagy bizottságának nevében *Gelleri Mór* királyi tanácsos, a nagybizottság elnöke üdvözölte a kiállítás védnökének, a kereskedelmi és a földművelésügyi miniszterek képviselőjét. Előadta, hogy a mézszarvosok és hentések kongresszusa tartanak és ezt célszerűnek vélték összekapcsolni egy szakkiállással, hogy a vidékről nagy számban összeröglő szakértársaknak bemutatás, amit gépekben és segédesszókokban a magyar ipar felmutatni tud, másrészt pedig, hogy dokumentálják a hentesipar versenyképességét. *Bittner* János bizottsági elnök beszédére *Micscy* Endre, mint a kereskedelmi miniszter képviselője válaszolt. Beszédében hangsú-

lyozta a szakkiállítások fontosságát, mivel az különösen az egyes iparágak művelőit hozza közelebb egymáshoz, a kik elismervén az összetartásban rejlő hatalmat, ezen a révén igyekeznek szakszervezetüket erőssé tenni, másrészt pedig iparukat emelni. Biztosította a kiállítás rendezőségét, hogy munkálkodásukat a kormány állandóan figyelemmel kísérje, és végül a kiállítást megnyitottnak nyilvánította. A megjelent vendégek a rendezőbizottság tagjainak kalauzólása mellett megtekintették a kiállítást, melyet az ünnep alkalmával a főváros közönsége nagy számban kerestett fel.

A széki kiállítástól. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület, a széki vármegyei gazdabizottságok és gazdasági egyesületek, továbbá a Székely Nemzeti Múzeum, a Székely Egyesület és az Erdélyi Kárpáti Egyesület közreműködésével ez évi szeptember 29-től október 2-ig széki kiállítást rendez Sepsiszentgyörgyön. A kiállítás rendező bizottsága a földművelésügyi minisztert díszelnökévé választotta.

A pécsi kiállítástól. A pécsi kiállítás munkálatai gyorsan haladnak előre. Mint értesülünk *József főherceg* alsócsihai és Margitszigeti uradalmai is azon részt vesznek. Napról-napra tömegesebb kongresszusbejelentések érkeznek s pünkösdkor ugyanott tartatik meg a lövészeny és orsz. tornáunep is.

A szőlősgazdák közgyűlése. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete e hó 4-én tartotta a Közletken *Zselénszky* Róbert gróf elnöklésével rendez évi közgyűlést. Az előki megnyitó megemlékezett a borértékesítés nehé viszonyairól. A borértékesítés legnagyobb akadályai a borítaladó. A szőlősgazdák egyesületének arra kell törekednie, hogy a borítaladót vagy eltörölje, vagy pedig a lehetőség szerint mérsékelje. Szükséges ezenkívül a borforgasztás emelésére is törekedni. Ezután az előnk szavazat-szedő bizottságot küldött ki az igazgató-választmányban megürit és számvizsgáló bizottsági helyekre megürit választás eszközésére. *Drucker* Jenő dr. igazgató terjesztette ezután elő az igazgató-választmányok az egyesület 1906. évi működéséről szóló jelentését. Az igazgató választmány jelentését a közgyűlés tudomásul vette. A zároszámadásokról, a vagyonmérlegéről szóló számvizsgáló bizottság jelentését szintén egyhangulag jóváhagyta. Az 1907-ik évi költségvetést 13.433 korona bevétellel és ugyanily nagysággal kiadással jóváhagyta. Ezután *Drucker* Jenő dr. ismertette kimerítően az új osztrák bortörvényt, a mely szinte meglepetészamba ment azok előtt, a kik évek óta sürgetik, hogy az osztrák törvényhozás egyforma mértékkel mérjen a közös vámterület határain belül a borhamisítóknak a magyar törvényre. A következő határozati javaslatot terjeszt elő:

Mondja ki a közgyűlés, hogy 1. megnyugással vett tudomást arról, hogy az osztrák törvényhozás az eddignél szigorúbb bortörvényt fogadott el, a mi által a magyar szőlőbirtokosság és borkereskedelem egy régi, jogos kívánása ment részben teljesedésbe. 2. Tekintettel arra a körülményre, hogy a magyar bortermelésnek nagy kárára válnék, ha Ausztriában szigorúbb törvény lenne érvényben, mint Magyarországon, a közgyűlés megbizta a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének elnökséget, írjon fel egy a törvényhozás mindkét házhoz, mint az illetékes miniszterekhez mielőbbi új magyar bortörvény

hozatala végett, melynek megalkotásánál az új osztrák törvény határozataira is legyenek kellő figyelemmel. A közgyűlés a javaslatot elfogadta.

Borkiviteli szakértekezlet. A magyar kir. Kereskedelmi Múzeum olvasó-termeiben március 22-én az amerikai borkiviteli dolgában értekezlet volt és ezen az országon minden borkivételről egybegyűlt borkivitel és borkereskedők vettek részt, a kik *Molnár* Lipótnak, a newyorki borkiviteltség vezetőjének mindvégig tanulságos előadását nagy érdeklődéssel hallgatták. Kifejtette, hogy eredményes üzlet lehet ésen első sorban Newyorkban s e tekintetben a Hungarian Restaurant Cie hajlandó megteremteni a szükséges tőkét borbevásárlás és állandó borkraktár fenntartására végett. A mi a fő azonban, hogy hazánkban termelő pinceszövetkezetek alakuljanak azért, hogy az egyöntetű bortyopusok megállapíttassanak.

A Magyar Folyam- és Tengerhajózási részvételársaság igazgatósága közülré teszi, hogy a személyszállítással összekötött menetrend szerű teherhajózárait a Tiszán a már közlétt menetrend szerint úgy indítja meg, hogy az első menet Szolnokról Csongrádra f. é. április hó 4-én, Csongrádról Szegedre és vissza f. évi április hó 6-án, Csongrádról Szolnokra pedig április 7-én lesz.

A Triesti általános biztosító-társaság (Assicurazione generali) f. évi március hó 21-én tartott 75-ik közgyűlésen terjesztette ki az 1906. évi mérlegét. Abból a ritka alkalomból, hogy az intézet ezáltal fennállásának 75 éves fordulóját ünnepli, a társaság központi igazgatósága sok óváciában részesült, melyek a világ minden részéből a legszelebb formában megnyilvánultak. Az előtínt fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1906. december 31-én érvényben volt életbiztosítási költségek 849,570,242 korona és 52 fillért tettek ki, és az évi folyamán bevett díjak 38,862,847 korona és 74 fillért rúgtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 23,657,486 korona 07 fillérrel 232,734,149 korona 05 fillérrel emelkedett. A tűzbiztosítási ágban, beleértve a betöréss- és tükörüveg biztosítást a díjbévetelt 15,386,704.734 korona biztosítási összeg után 25,505,395 korona 14 fillér volt, miből 9,306,044 korona 45 fillér viszontbiztosításra fordítottatott, úgy, hogy a tiszta díjbévetelt 16,199,350 korona 69 fillér rúgtat, mely összegből 11,538,632 korona 20 fillér mint díjtartalék minden tehertől menten jóvá érte vitetett át. A jövő években esedékesse való díjtalékök összege 103,743,787 korona 95 fillér. A szállítóbiztosítási ágban a díjbévetelt kitett 3,946,243 korona 47 fillért, mely a viszontbiztosítások levonása után 1,676,243 korona 96 fillér rúgtat. *Károkrét* a társaság 1906-ban 34,650,665 korona 27 fillért folyósított. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket, a társaság alapítása óta károk fejében 861,570,345 kor. és 95 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. A nyereség-tartalékok közül, melyek összesen 25,014,452 korona 75 fillér rúgnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerinti nyereség-tartalék, mely 5,250,000 koront tesz ki, az értékpapírok árjolyamindozására alakított tartalék, mely 3,729,624 korona 17 fillér külön tartalékkal együtt 17,013,704 korona 71 fillérrel emelkedett, továbbá fel-említendő a 160,000 koronára rugó kétes köve-

Boroszló Budapest

Kedvezményes árak és fizetési feltételek.

Előrangú külföldi és magyarországi referenciák

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtekintélyesebb kivitelben szállít:

KEMNA J.

gőzeke- és gépgyár
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8. sz.

telesek tartaléka és az ingatlan tartalék, mely az idei áttalással 1,419.637 korona 54 fillért tesz ki. Ezekben kívül fennáll még egy 1,471.000 korona 50 fillért kitevő tartalék, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamatlab esetleges eszkösként ki-egyenlíse. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek elsőrangú értékekben vannak elhelyezve, az idei áttalások folytán 270,052.078 korona 64 fillérről 292,979.592 korona 76 fillérré emelkedtek, melyek következőképen vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálogkövetelések 51,530.990 korona 71 fillér. 2. Előbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 22,590.292 korona 99 fillér. 3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök 2,228.403 korona 80 fillér. 4. Értékpa-pírok 201,268.234 korona 28 fillér. 5. Tárzaváltók 664.481 korona 84 fillér. 6. A részvényesek biztosított adóselevei 7,350.000 korona. 7. Bankoknál levő rendelkezésre álló követelések, készpénz és az intézet követelése, a hitellezők követeléseinek levonásával 7,347.189 kor. 14 fillér. Összesen 292,979.592 korona 76 fillér. Ezen értékekből 60.5 millió korona magyar értékekre esik.

Fonciére, Pesti Biztosító Intézet. A Fonciére Pesti Biztosító Intézet folyó-évi április 10-én fogja az évi rendes közgyűlést megtartani. A zárszámadásokról, melyeket ez az intézet az 1906. évre vonatkozólag nyilvánosságra hozott, a következő lényegesebb számadatokat vesszük át: A múlt évi díjbevetel a törlekse levonása után az elemi és balesetbiztosítá-ságzatokban 11,266.132.18 koronát és az élet-biztosítási ágazatban 3,757.671.66 koronát, összesen tehát kitétt 15,023.803.84 koronát, míg a későbbi években esedékes tűz- és baleset-árazatbeli díjkötelezvények és díjváltók összege 26,259.115.25 koronára rugott. Az életbiztosítási összallomány az elmúlt üzlet, évben 87,896.012 korona tökétt és 31,334 K járadékosságot tett ki. A díj-, nyereség- és arólyam-különbözötti tartalékalapok, valamint a díj-átmozatok 26,648.208.20 koronát tesznek ki. Az intézet összes tartalékait a nyereségtartalék az idei javadalmazása után 2,213.861.17 koronával szaporodtak. Az inté-zet tökétt a képviselőügynökkel levő készpénz-állomány, a folyószámla-követelések és a képviselősek és feleknél künnlevő egyenlegek bevonása nélkül, a következőképp vannak

elhelyezve: Pénztári készpénz-állomány az intézet központi székhelyén 231,208.74 K. Hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál levő követelésekben 4,270.551.09 korona. Az inté-zet budapesti és bécsi telephelyeinek hazaibán 3,095.000 korona. Állampapírokban, vasúti részvények és elsőbbségi kötvényekben, valamint övadéklépes záloglevelekben 14,236.726 K 63 f. Tárzaváltókban 202,331.30 K. Jelzálogkölesőben 66,177.56 korona. Az inté-zet életbiztosítási kötvényeire adott kölcsön-ökben 3,103.830 korona. Az 1906. évre ki-mutatott 257.966.15 korona nyereségből rész-vényenként 14 korona (7 százalék) osztalék ki-fizetése fog indítványba hozatni.

APRÓK.

A birtokos és a gazdatiszt közötti jogviszony.
A m. kir. Kuria legutóbb a következő, birtoko-sokat és gazdatisztokat érdeklő elvi jelentő-ségű határozatot hozta: A birtokos és a gazdatiszt közötti jogviszony szabályozásáról szóló törvény 18. §-ának értelme szerint a szerző-désnek a 16 §-ának való felbontására olyan írásbeli értesítés szükséges, a melyben a fel-bontás oka is elő van adva, ennél fogva sem szóbeli elbocsátás, sem olyan levél a szerződés felbontására előírt alkalmas értesítésnek nem tekinthető, amelyben az elbocsátás okául szolgáló esetek felhozva nincsenek.

Gazdasági cikkeket árutorgalma.

A "Gazdasági Lapok" heti jelentése e hét üzleti for-galmáról.

Budapest, 1907. április hó 4-én.

1. Budapesti jegyzékek: 100 kilónként franko. Budapest. Közraktárak, m. kir. államvasutak

Készáru-tőzsde 1907. április hó 4-én.

Faj	Mennyiség	100 kilogramm közepes árú Budapest		100 kilogramm közepes árú Budapest	
		Kor.-tól	Kor.-ig	Kor.-tól	Kor.-ig
Füzüvidék	75	—	—	79	15.40
"	76	—	—	80	15.50
"	77	16.25	15.70	81	15.50
"	78	16.25	15.50	79	15.70
Fühermogyói	76	14.80	14.80	80	15.25
"	77	14.75	15.15	81	15.10
"	78	14.85	15.10	—	—
"	79	15.05	15.45	—	—
Veszprémi	76	14.85	15.10	79	15.65
"	77	14.85	15.25	80	15.60
"	78	15.00	15.80	81	15.70
"	79	—	—	82	—
Únagi	76	14.75	15.05	—	—
"	77	14.95	15.30	—	—
"	78	15.15	15.45	—	—
"	79	—	—	—	—
Dőcskai	75	—	—	—	—
"	76	14.80	15.85	—	—
"	77	14.95	15.83	—	—
"	78	15.25	15.45	—	—
Épít	—	—	—	18.05	18.25
Árpa	—	—	—	12.90	13.10
—	—	—	—	18.20	18.50
—	—	—	—	11.90	13.15
Köles	—	—	—	10.00	10.50
Zab	—	—	—	15.80	16.10
—	—	—	—	15.50	15.75
Tengeri búzát	—	—	—	19.40	19.70
—	—	—	—	—	—
Répészélesztő	—	—	—	—	—

Központi Vásárcsarnokba vidékről érkező élelmiszerek heti árjelentése.

(Gutwillig Árnin Budapest, Központi Vásárcsarnoki Üllemszerbizonyosító jelentése.)

Budapest, 1907. április 4.

Husfélék: Vidékről érkezett marhahús I. eleje 80—110 K, I-a hátulja 110—124 K, I-a borjúhús eleje 90—91 K, I-a hátulja 100—110 K, borjúhús törben súlylevonás nélkül — K, sertés húsa szalonnával 126—136 K, füstölt hús 120 — K, szopós malacok 180 — K, süldő K, birkahús 90—91 K, mm-ként.

Vadfélék: vadsertés 100—120 K, 62 170 — K, Bányások — korona páronként Szarvas — K dárnavd — K hg-ként agészben. Nyul darabonként — K süldő K fogoly — K fázán 6 — K szalonka — K páronként.

Baromfi öreg tyúk 4—4.80 K, fiatal stíni való csirke 3. — K, fiatalabb rántani való csirke — K páronként.

Vágott baromfi: I. lud 1.60 — K, II. 1.60 — K, kacska 1.80—1.90 K, pulyka 1.40 — K gkrként.

Tójas: Bácskai 69 K, egyéb magyar 68 — K, erdélyi 68 K lánadékt 1440 drb.

Teljesítmények: Szövetkezeti tea vaj I. 2.60—2.70 K, II. — 2.20 K, főzővaj 1.80 — K, túró 2.40—2.60 fillér gkrként.

Burgonya: rózsá 4.80 K, sárga 5.60 K mm-ként.

Kimutatás

a hazai nyilvános áruraktárak és szövetkezeti gabonaraktárak gabona és őrlemény forgalmáról és készleteiről.

1907. március 23-tól március 30-ig

A forgalom és készletek részletező	mennyisége méteremértékben				
	Buza	Rósa	Árpa	Zab	Fongori
I. Készlet és forgalom					
Készlet 1907. március 23-án	602,538	217,927	101,371	92,904	63,645
Bécs 1907. márc. 23-ól	—	—	—	—	—
Rózsai márc. 20-ig	26,007	6,435	5,358	8,466	10,702
Közb. 1907. márc. 23-ól	50,507	11,931	9,268	10,284	45,508
Készlet 1907. márc. 30-án	639,052	231,421	117,637	111,634	119,855

II. Az 1907. március hó 30-án megállapított készletek részletezése.

A) Nyilvános áruraktárak	Buza	Rósa	Árpa	Zab	Fongori
Barca	11,747	4,019	682	26,056	—
Békéscsaba	—	—	—	—	—
Budapest	178,693	101,478	14,848	1,322	894
Csikókönyv	4,470	1788	390	4767	2513
Czegdi	63,472	3987	1239	106	—
Dobozos	5,112	45,735	1080	581	619
Erményfalva	176	8243	—	—	40
Füzes	11,359	849	7,387	18,318	24,812
Kassa	16,362	1,142	1810	137	619
Károly	38,998	—	—	—	149
Kispest	3,014	518	2338	436	—
Kisvárd	29,845	22	4723	628	378
Kolozsvár	1,330	10,610	—	—	—
Fülöp	3023	435	4923	218	101
Márosvásáros	8,319	—	—	—	—
Maros-Vásáros	5,951	—	8,502	—	—
Mátyásfalva	4943	5538	—	—	714
Mészáros	31,993	—	—	—	64
Miskolc	4,848	110	1841	7743	1320
Nagycsanak	109,406	4,893	1933	2527	3796
Nagykanizsa	5,412	2125	21,427	4167	405
Nagyvárad	13,657	1439	301	1894	106
Nyitra	729	—	—	—	—
Pápa	551	402	15,289	68	—
Szatmárnémeti	15,848	12,908	149	49	—
Szeged	—	—	—	—	—
Székesfehérvár	1777	—	1935	1139	893
Szoboszló	5,305	291	1087	20	463
Székelyudvarhely	1139	390	4303	177	363
Temesvár	63,471	987	1,919	5,437	441
Veszprém	—	—	—	—	—
Zimony	—	—	—	—	—
B) Szövetkezeti gabonaraktárak	18,158	37	2073	2147	945

Agraria

Gazdasági gépek

Kérje

minden

gazda

az összes

Agraria

Képek

vetőgépek

gőzcséplők

motorok stb-vel

Levélözöm: Agraria Budapest, Váci-út 2.

„AGRARIA”

magyar gépforgalmi részvény-társaság, a szab. osztr.-magy. államvasút-társ. részben mezőgazdasági gépgyártásának vezérügynöksége.

Mezőgazdák különös figyelmébe!

EGYETEMES ACZELÉK!

Tiszta acélananyag saját hámorainkból.

Eltérhetetlen téglaczel-écséplő-Pánczélczel-kormánykezelő-Magosiított aczel-écséplő-Porvédő kerekek. Aczel-gerendék.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Ekegyártás terén legelső magyar gyártmány a mezőgazdasági gépekben, több idegen gyártmányokat is.

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes talajművelőgépeket terjedelmében ismertől és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmében, szakszerű és minden gazdaságunk érdekes felvilágosításokat nyújt és díjmentesen küldetük.

„AGRARIA” Budapest, V., Váci-út 2.

Sürgönyezem: „AGRARIA” Budapest.

Szesz.

A szeszüzletben e héten változatlan szilárd irányzat uralkodott és a szeszarak szilárdan a legutóbbi zárlatjegyzés szerint záródnak.

Elkelt finomított szesz adózáva nagyban 151-50—152 K, adózatlanul 52-50—53 K.

Élesztő szesz adózáva 150—151 K, adózatlanul 51 K kelt el élénk vitelközvetlen áprilisi szállításra.

Denaturált szesz nagyban hordóval együtt —41.50 K-ig kelt el kötbérsé.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás 47-50 K volt ajánlva élénk vételközvetlen mellett.

Exkontingens szesz 1 K drágábban kelt. Budapestban a kontingens nyersszesz ára 46—46.50 K.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózáva	151-50—152 K
Finomított szesz adózatlan	52-50—53 K
Élesztőszesz adózáva	150—150-50
Élesztőszesz adózatlan	51—51-50
Nyersszesz adózáva	149-50—150
Denaturált szesz	41-50—42-50

Vetőmagvak.

(Mauthner Ödön indóstitása.)

Az enyhébb időjárás következtében a múlt héten az összes magfélék kereslete igen nagy volt. A nagyhét és husvétéi ünnepek miatt gyerebben érkező rendelések most hatványozott mennyiségben folytak be, úgy hogy azokat csak megfeszített munkaerővel lehetett a szokott gyorsasággal és pontossággal elintézni. Vöröshere. (Löhre). A termelők részéről a kínálat teljesen száraz, mért is az árak a folytonosan élénkülő kereslet következtében emelkednek. Lucsernamag. Elsőrendű árú alig kerül a piacra s azért szép, világos színű magnak irányzata igen szilárd, míg gyenge minőségű árut csak tetemes árengedménnyel lehetett eladni. Takarmányrépamag. E héten megint csak az impregnált répamag volt a legkelendőbb cikk. E magfélének már vezető szerepe jutott az összes takarmányrépamagok között s az óriási kereslet főleg azon körülménynek tudható be, hogy a gazdaközönségnek vagy 75 százaléka, tekintettel az elrehaladott vetésidőre, a gyorsabban kelő impregnált magot vásárolja, minek folytán a nemimpregnált répamag ára, különösen

a kerek fajoké, erősen hanyatlott. Fűmagvak. A kereslet rendkívül élénk s úgy a rétek és legelők, mint pázsit fűmagvak iránt nagy érdeklődés mutatkozott. Büköny. A kínálat nagy. Baltaczim. Ajánlatok nem érkeztek, míg a kereslet igen élénk.

Jegyzések nyers árúrti 100 kilónként Budapestben:

Vöröslöhre, elsőrendű eredetileg is aran-	
kamentes	145—150 K
Vörös löhre, elsőrendű	140—145
Vöröslöhre, esőverte áru	130—140
Luczerna, elsőrendű, világos minőségű	120—130
Luczerna, esőverte, barnaszemű	95—100
Biborhère	28—30
Pehérhère	90—110
Baltaczim	80—32
hámozott	38—40
Muharmag	14—16
Büköny	14—15

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnyomási jog fenntartva.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Ordódy Lajos.

A mi főkülönlegességeink:

Cséplőgépek
kézi-,járgány-és gőzerőre

Lokomobilok
gazdasági és ipari célokra

Ros-
tá-
k

Kerekeken
12 HP.-ig
Fekvők
100 HP.-ig

UMRATH és Tsa BUDAPEST, V.,
Váci-körút 60. sz.

CLIMAX benzín, világító-gáz és szívó-gázmotorok

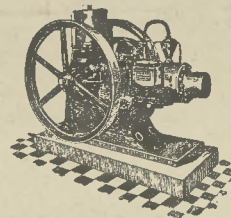
A világhírű

'ECLIPSE' nyersolaj-
motorok,

melyek hűtés, gyújtás és szelepek nélkül dolgoznak. Pénzügyőri ellenőrzés nincs. Robbanási veszély kizárva.

A világ legol-
csóbb üzeme.

Üzemeltetés óra és lóerőnként
1 1/2—2 1/2 fillér. Lokomobilok
benzín- és nyersolaj-üzemre.

Kizárólagos vesztékepvisele Magyarországon és társországaira:

Sugár Lajos

Budapest, V., Lipót-körút 17. sz.

Költégtelések és árjegyzékek ingyen és bérmentve. Ügynökök alkalmaztatnak.

Árverési hirdetés.

Alólirott ezennel közhírré teszem, hogy a herceg Ipsilanti Ilona örökösaitől megvásárolt és feldarabolt kevermes uradalomban 1907. évi április hó 11-én d. e. 11 órakor

252 drb erdélyi magyar
2 „ nyugati fajta
járomos ökör, továbbá
32 drb erdélyi magyar
fajta selejt-ökör

zárt írásbeli nyilvános versenytárgyaláson eladatik.

Az eladandó ökrök a feldarabolt uradalom kevermes és vízesi pusztáin a részletes eladási feltételek alólirottánál Kevermesen (vasúti állomás Lökrösháza) megtekinthetők, esetleg a feltételek az érdeklődőknek írásban megküldetnek.

Kevermes, 1907. márczius 23-án.

Lekky István,
min. osztálytanácsos.

A szőlő trágyázása.

Írta: Ordódy Lajos. — Ár 3 korona. Gyakorlati útmutató arra, hogy miként kell a szőlőket iszláló- és mű-kereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megrendelhető a Gazdasági Lapok kiadóhivatalában, Budapest, IV., Múzeum körút 7.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítva 1847.

Bräusweller János

Szegeden. Csak a legújabb és legkiválóbban készült órák, eszközök és más műszaki tárgyakat árulunk. A legújabb és legkiválóbban készült órák, eszközök és más műszaki tárgyakat árulunk. A legújabb és legkiválóbban készült órák, eszközök és más műszaki tárgyakat árulunk.

ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközölteinek.

TAKARMÁNYRÉPAMAGOK
ÚJ IRÁNYELVEK SZERINT TENYÉSZTVE.
WOHANKA-FÉLE JAVÍTOTT

ECKENDORFI, MAM MUTH, OBERENDORFI
TENYÉSZTÉSE VEGETÁRIUM ALAPJÁN.
NAGY TÁPANYAG-TARTALOM ÉS TÖMEGTERMELÉS
SZÁVATOLÁS MELLETT
WOHANKA és TÁRS BUDAPEST,
V. VÁCI-KÖRÚT 76.

Szpaggyökér

korai argenteinli, gyönyörűen fejlett, biztosan csirázó egy, két és három éves, száza 180—220—280 fillér ezre 18—20—24 korona. Csomagolás önköltségen. Utánvétellel szállítja **Irnykerti, Nagykanizsa.**

80 kilós tavaszibuza vetőmag

kapható a hidjai gazdaságban, Tolnavármegyében, u. p. Szedres. Ara 18 korona méter. Mászántéknél Hidja-Pusztá-Ápáthi vasutállomáshoz szállítja. Gazdasági Intézőség.

Cséplőgép,

8-as, MÁV gyártmány, kb. 8 éves, kifogástalan állapotban, minden hozzátartozóval együtt 4000 koronáért eladó. Megtekintéshez Tuzsokvára; Klein Vilmosnál, ahol bővebb felvilágosítást kapható.

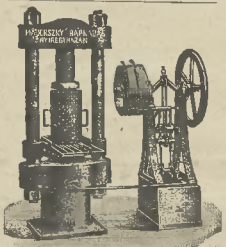
Eladó:

500 löszszáraz, a bécsi lovonatu vasutútól 4törve, 100 pár luxus löszszáraz, ezüstelt bevont mellet, Kummel löszszáraz, amerikai traber, két- és egyfutogú, 50 nyereg, hírvé, gazdasági pokróc, fegyver, tűzbiztos pészszék, több ezer eszközöny 2—3 koronáig, 1000 drb nemez szára 3—6 koronáig. Kapható a következő címen: **Franz Grunder,** Wien, 9/11, Trödelhalle 105. Telefon-szám: 20.745.

Keltetőgépek díjazással próbára. **Keltetőgép**ek a legjobbak és legolcsóbbak. **Keltetőgép**ek sok szót tartó bizonnyalvány és Magyarországi, oroszokból, melyek bármely díjazással megkaphatók. **Keltetőgép**ek (nyak-, láb-, fogó-, díjazással) tojásokhoz.

Keltetőgépek részletfizetésekkel is megkaphatók. **Keltetőgép**ek a Magyarországi, oroszokból és Magyarországi. Egyedüli kizárólag **G. Mielke, Reibenberg** bei Wien, 111. sz. — Ezen munkában az egyedüli gyár.

MÁJERSZKY BARNABÁS gépgyáros Nyíregyházán. Képzett és őrült tapasztalatok nyomán mint specialista **viszonymás olajsajtókat.** **Olajmagaszkodók** egyszerű és több hengerről szerkesztve. **Olajmagaszkodókat** gép- és szifonra. **Tölmagadörzölők** és osztályozók. **Olajfontó** gépeket s az olajgyártással kapcsolatos minden berendezést. **Edgdi** kivitel 174 telep Zemenben.

Bonyhádi

friss fejős-tenenek és tenyész-bikák jutányos áron kaphatók minden héten kedden, szerdán és csütörtökön napokon. Utállók Kispesten, Úllásut 24. Telefon: Kispeszt 1.

Flaschner Sándor tehénereskedő Budapest, Ferenc-kört 40.

GAZDÁK figyelmébe! **50%** olcsóbb, mint bármely más **128.4-98. A 905.** világító anyag a **pyroleum** világtása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már több ezer uradalomban bevezettetett. Számos elismerő levél nálam betekinthető. Próbaküldemények 2 K utánvét mellett. Kivánatra prospektus ingyen és bérmentve.

Degen Jakob BUDAPEST, IX., Közraktár-utca 28. sz.

Salm hercegi gazdasági intézőség Raitz (Móravárszág) **Zenyész Yorkshíre és Berkshíre dísznö eladása** A Berkshíre-törzs 12 drb 1904-i angol import s az angol törzskönyvébe van felkötve. Igen szép kifejlett és edzett legelőn tartott állatok. A dísznö-állományok 500 drb, ebből 100 tenyészkeza. Nem elsőrendűek hízásra használatnak fel. Az 1906. évi prágai gazdasági kiállításon sorozatosan díjazták a legelő díjait, az arany éremmel **30** lett kitüntetve.

Állandóan dús választék **elsőrendű magyarfajta Erdélyi jármosókrök,** valamint 1 és 2 éves

Erdélyi tinókból a széplaki bérzgasdáságban, Szamosújvár vasutállomástól 20 perc távolságra. Kőművelségi felvilágosítást készséggel ad:

Alexa Miklós, Szamosújvár. (Szolnok-Doboka megye.

Legtermékenyebb és legkitűnőbb új fajú bonygyona Hungaria.

Termékenysége csodálatlag nagy. Sikertől minden földben, sőt sikertől a legnagyobb fűtőhomokban is, a hol rosz sem akar nőni. Ize finom. Kapható létesítvényél: **Agnelli József** plébánosnál **Csari, Nyírmegyegye.** Ára 100 kil. 20 kor., 50 kil. 11 kor., 25 kil. 8 kor., 10 kil. 4 kor., 5 kil. 3 kor., ab uti posta vagy vasuti állomás.

Az ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG FODOR és TÁRSAI megbízásokat elfogadnak **jármos ókrök, tinók,** sertések, juhok, lovak, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősséggel mellett gyroms és jutányosan direkt forrásból közvetít. Cím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság, Kolozsvár, Szentegyház-utca 2. Telefon: 311.

HALDEK magnagykereskedése Bpest, VII., Károly-kört 9.

ajánl rendkívül jutányosan északnémet, magas csiraképességű, szavatolt fajazonos **eekendorfi répamagot** kiváló tisztaságú és minőségű **tavaszbükköny** másfél-remetel és ötvenesi állomásokról

tavaszbutát (a veszprémi káptalan termése.) **esillagfűrtöt** felhéret és kéket, **csibehurt** apró- és nagyseműt, aranka-mentességre ólomzárót **lőherét és luczernát** s egyéb tavaszi vetésre szolgáló **takarmánymagvakat.**

Csicsókamagot szállítok rögtöni rendelés mellett, franco hajó- vagy vasuti állomás Tittel, zsák nélkül 5 koronáért 100 kilogramint. **Molnár Ferenc, Tittel.**

30 darab fiatal eszthali fejős tehén, bérlet felosztására okából eladó **Maár Zoltán** alattányi (posta) birtokosnál (vasut Tápió-Györgye.

A „Köztelek”, „Tejgazdasági Lapok”, „Gazdasági Lapok”, „Magyar Méh”, „Mezőgazdasági Szemle”, „Kisérlet-ügvi Közlemények” 1894—906. évi teljes évfolyamát, összes mellékleteikkel, csaknem új állapotban féláron eladó. **Sándor Rezsőné,** Budapest, VII., Wesselényi-u. 9.

Eladó gép, hengerek és hengerek. Hengerek új, Ganz és Társaság gyártmány Nr. 2, gőzturbina oca 6 lezermű, kicsiny helyet foglal el; hengerek: 3 darab 843x220, 4 darab 475x220. **Molnár Ferenc, Tittel.**

Eladó szőlőtelep

Egy 30 kat. holdas homok 13 kat. hold velteini, kövidínka és rízling 3 éves borszőlővel beültetve, 2500 gyümölcsfával, 5000 darab akadémia, csinos lakóházzal, 3 szoba, konyha, éleškamra és verandaival, külön káptalakkal és borhózzal, 3 szoba jótárban lévő trüas burtorral, szabadkézből **harmincezer** koronáért eladó a **Halas—Budapest** vonalon lévő Pirtó megállóhelytől 25 percnyire kéymelenes gyalog. Felvilágosítást ad: **Brauswetter Ottó** Szeged.

Kedvező alkalom! 4x2 kiló (koronából 50 drb) piperezsárpai csokoly 4 korona ártá, lilomlé, rózsagyöcorin, orgona, ibolya, rezeda, lazán és gyönyörűvirágokból készpán deszeválogatva, kád postaköltséggel **Auttenberg József,** Bpest, VIII., Bezeréd-utca 2. sz.

Göbolyt, tenyészmarhát, sártást, lovat, mindennemű gazdasági terményt, birtok, bérlet és eladást előnyösen közvetít **Winkler mezőgazdasági ügynökköze, Alsó-Erdősor 10.**

15 millió Ákácz-csemete 1000 drb minőség szerint 2 koronától 30 koronáig. Gömb, vörös virágú és közönséges sorka ákác, 1 drb 60 fillért feljebb.

5 millió GLAEDITA 1000 drb 5 koronától 30 koronáig. Kiválóan szép vadgesztenyefa 1 drb 1 korona. Mindenemű gyümölcs, díszia, erdei csemete és fajbaromfi. Részletes képes árjegyzéket kívánatra bérmentve küld: **Gróf Bathány-féle uradalmi intézőség** Csend. lak, posta: **Vas-Ferencfalva.**

A Non plus ultra szőlő- és gyümölcsfa-permetező **CZIMEG B.** szabadalma, a mosténi szabadalom-tulajtonosnál: **GUGL RÖBERT-nál,** Graz, Jakominplatz 20. kapható.

Leszállított árak. T. Hankam N. özég Kaszinók és gazdasági egytelekek részletfizetés mellett. **Wien.** Válaszólag becses levélre, melyben a **Matouch-féle** rétmohabonáról az ősi vetésleken, úgy szinte herékben végezt kísérleteiről említtet tesz, batorokundk jelenteni, hogy mi évente ezen kitűnő boronával járjuk meg réteinket, ősi vetéseinket és heréseinket, legjobb eredménnyel. Elvitatlanul a legérdekesebb e nembeli gazdasági eszközök közé tartozik a **Matouch-féle** rétmohabonára és nélkülözhetlen minden gazdára néve. **Kiűnő tisztelletei** aldatos szolgálja **a gyogyintézet gazdasági hivatala.**

A külön vámterület és a magyar mezőgazdaság Ára 80 fill. **A mezőgazdaságra hátrányok és azok mellözése.** Írtá: **Ordódi és alsó-leeszkői ORDÓDY LAJOS.** Megrendelhető e lapok kiadóhivatalában.

Kodolányi-féle Gazdasági Zsebnaptár 47-ik évfolyama megrendelhető a „Gazdasági Lapok” kiadóhivatalában, Budapest, IV. ker., Múzeum-kört 7. szám. Ára ajánlott postai szeptétküldéssel K 3.25, utánvétellel küldve K 3.45.

Hirdetmény.

Herzfelder Manó hazai fésűs juhászatából

tenyésztő-kosok

vannak eladók. Venni szándékozók kocsii miatt forduljanak

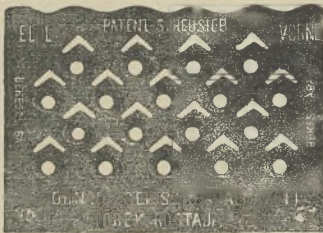
Herzfelder Manó

gazdasági tisztartóságához, vasut és posta

Pusztapó.

DORN JÓZSEF-féle szab. törekrosta

mindennemű cséplőgéphez, pótszalmarázóhoz, alsó tisztító szerkezetéhez.
Körülbelül 10.000 darab forgalomban.

1905. augusztus hóban M. gr. Wenckheim csorvái uradalmában 500 keresztű búza cséplésnél 247 kg. szemet takarított meg a farróstálya szemben, amit a Békésmegyei Gazdasági Egyesület igazol. Bel- és külföldi gyárosoknak szállítom. Szabad, törekrostámért teljes feliséget vállaltok. Hajlandó vagyok ezen rostát bármely cséplőgéphez 14 nappal próbára küldeni és vizsaszafogadni, ha nem jobb és tartósabb, mint bármely másfajta törekrosta. Ajánlom új tányéros repavagóimat mindenféle nagyságban, legolcsóbb árak mellett, ezukorrépatéjait és bármilyen levéltől vegyes répat kifogástalanul váz. Használt cséplőgarnitúrákat állandóan veszek eladók jóállás mellett. — Árlappal, bővebb felvilágosítással szolgál:
DORN JÓZSEF gépműhely-tulajdonos **Békés-Csabán.**

Élőkerítés.

Gledischia élősvény.

Bármily teljében gyorsan fejlődik, sűrű nagy tövisselvel ember és bármely állatnak ellentáll, kitart 70-80 évig, nevelhető olyan sűrűn, hogy apró csirke, malac stb. sem mehet át, ez a legalkalmasabb áthatatlan örökös kerítés. Ezer darab ára 12 korona, ötven méter kerítéshez elég. A csemoték jeges pinczébeben tételtek és így egész május végeig sikorral ültethetők. Nyomatott ültetési és kezelési képes utasítás minden rendeléshez adatik. A kivek élőkerítés nem fel meg, szállíthatók **sodronyszövefet** a legtekőleesebb gyártmányt, olcsón, 100, 150 és 200 centiméter széleset.

Szőlőlugas

minden háznak legszebb dísz, egy gyűjtemény 8 fajtából 20 tő. Egy-egy 2-300 fűrtöt terem.

Szőlőoltványok

táblás ültetések és hiányok pótlására 60 legkiválóbb bor- és csemege-faj, szigoruan válogatott, tökéletes forradású és fajtisza, dús gyökert példányok.

DELAWARE

Ehez nem kell semmi tudomány, azért is ellensége sok tudományos szőlő-intéző, Sima vessző, minden szál megfakad, oltani, permetszini nem kell. De csak az a legnemesebb faj, melyből én 18 év alatt 40 holdat ültettem. 30-35 hektárt terem holdanként, bora erős, érős. Bővebb leírását természetek rajzával és mindenről **képes árjegyzéket** taunslágos tartalommal s mindenhez teljes tájékoztatóval **ingyen és bérmentve.** — Czím:

Nagy Gábor szőlőnagybirtokos Nagykágya.

Vetőmagvak.

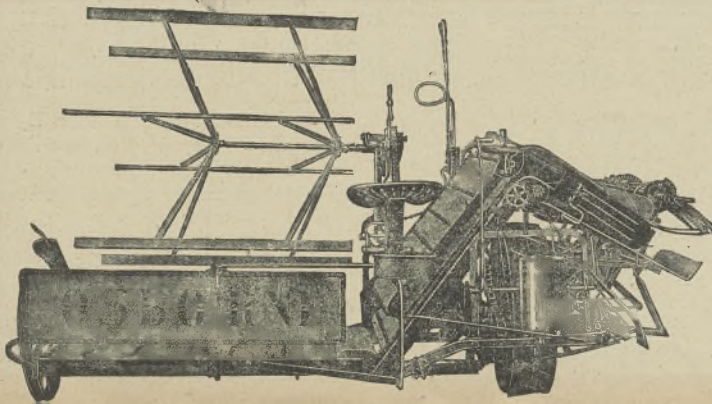
Alcsuthi tengeri, koronás, bőtermő, 30 korona méterméssáknint, 10 méter-mászás felől 18 koron. méterméssáknint, vevő zsákjában.
Bácskai zab, oládrandú, fehér, súlyos, bőtermő, méterméssáknint 20 korona, 10 méterméssáknint felől 18 korona méterméssáknint, vevő zsákjában.
Gomborka méterméssáknint 32 korona, vevő zsákjában.

Szalma, préselt búza- és rozsszalma, 100 méterméssáknint waggona rakva, vevő ponyvíval lakóva, 300 korona. zab és árpaszalma 300 korona, vevő 1000 kőreknint 500 korona ab helyett (kivételre vasutillomás mellett). Kivánára **Nád,** vasúthoz szállítva, vevő ponyvíval lakóva, waggononként (1000 kőve) 240 korona. szaki termésső érmellőki begyi borok, 1893-1906. évekről palacsoktuban és hordókban 1904, 1905 és 1906. évi asztali hódolái 40 korona, 1907. évi 44 korona, 1908. évi 48 korona, 1899. évi 55 kor., 1897. évi 60 kor., 1898. évi 68 kor. Ezenkívül Bakar, Rising, Moaler és vörös borok. Próbaminta 0-8 literec üvegben, postasomag 2.00 korona. Kivánára árjegyzék.

Szamarak, olasz-spanyol keresztű, 110-125 cm. magasságban, drjka 100-400 korona. Kivánára árjegyzék.
As árak ab vasutillomás szerkezetű (szabvány v. A. Apákerevsteni értendők, az árnak olékos beklődése vagy utánvevő mellett, utóbbi esetben az értékek 1/2-része oléru beklődendő székókat vevő kivánására beszereszzük a sat önköltségben számítjuk. Megrendelések a beklődése worronezzik szerint fogantatolttatnak.

Gróf STUBENBERG JÓZSEF

székelyhidi uradalmának számtartói hivatala.

„OSBORNE”

elsőrendű amerikai kéve-
kötő és marokrakó

Aratógépeket Fűkaszalógépeket Szénaforgatókat

rugós-fogas boronákat, tárcsás boronákat stb. szállít:

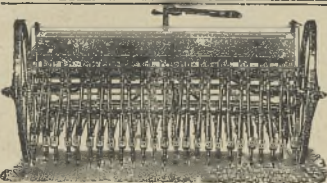
Kühne E. mezőgazdasági gépgyára MOSONBAN.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a sz.
Fiókraktár: Temesvár, Gazdaudvar.

PROPPER SAMU

MEZŐGAZDASÁGI GÉPRAKTÁRA
BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 52.

Ajánlja mérsekelt áraikon a jelen időnyre SACK RUDOLF elismert kftóno gyártmányait. aczéleket, vasboronát, könnyű és szilárd sorvetőgépeit,

szecskaavogó- és repavogó-gépeit kézi, járgány- és gőzhajtásra.
Elsőrendű biztonsgái járgányait.
„WESTFALIA“ műtrágyaszóró-gépeit, takarmánypároló-készülékeit
a jelenkor legjobb és minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.
Mindenről kimerítő árjegyzék és készseges felvilágosítások.

KLINGER HENRIK

(Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon-, len- és jutafügyár Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövőgyár és házi-ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.)

Raktár:

Budapest, V., Szabadság-tér 11.

Ajánlja készítményeit, u. m.

lisztes, korpa- és gabona-ZSÁKOKAT

lenből, kenderből és jutából, varrással vagy varrás nélkül. Továbbá vízmentes ponyvákat gépekre és kazlakra, nyers szelkér- és repceponyvákát, nyers és ruggantázott kender-tömlőket, vízvedreket, vízmentes lótakarókat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.

Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám,

Alakult 1900. Biztosítéki alap: Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . . 1,970,340.— kor.
Tartalékok . . . 784,760.16

Összesen: 2,755,104.16 kor.

1901. évi fölőseleg 90,349.— kor. 1904. évi fölőseleg 72,438.23 kor.
1902. . . . . 59,782.26 . . . . . 1905. . . . . 61,730.60
1903. . . . . 109,331.73 . . . . . 1906. . . . . 39,243.65

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsintén az ember életére, különféle módozatok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleléséből egy a tíz, zint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet felelesele közzvetlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat, 5% engedélyben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújtathatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Legjobb tejfűző a BALTIK

Baltik Separator

nemcsak azért arat nagy sikereket és részeseül mindenütt elismérésben, mert a legökölteesebb és legmodernebb tejfűző, hanem azért, mert a szerkezet egyszerűsége a BALTIK kezelést még egy gyermeknek is lehetővé teszi. Minltn az egész szerkezet el van zárva, szerencsétlenülsgnek eleje vétoetett és a gép részek sem romlásnak, sem piszkolódásnak mincesnek kitéve.

Kérje árjegyzékemet, valamint a modern késziseparátorokról írt bírálatunkat.

Baltik Separator Részvényiársaság

magyarországi vezérképviselete

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 8. szám.

Szállítunk teljes tejgazdasági berendezéseket

A BALTIK RADIATOR

készíti a legjobb és legtisztább vajat, Szentciszios találmány.

TURUL védjegy

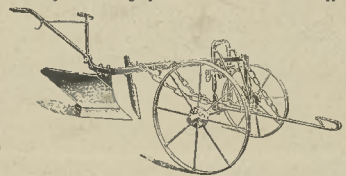
ACZÉLEKÉK

Ajánlom a legjobban bevált szerkezetű, teljesen aczélfanyagból pánczél aczélkormányokkal tegyelaczélból készült ekefejeit **EGYES EGYETEMES ÉS TÖBBVASU EKÉIMET**, valamint talajmivelő eszközeimet teljes szavatossággal olcsó ár és kedvező feltételek mellett.

BÄCHER RUDOLF kizárólagos ekegyára.

Magyarországi vezérképviseelő: **Szücs Zsigmond**

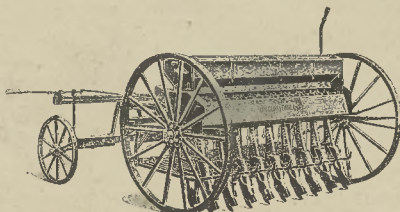
BUDAPEST, VI. kerület, Nagymező-utca 68. szám.

Mielőtt vetőgépet vesz, érdeklődjön az

„UNICUM DRILL“

vetőgépek iránt gazdátársainál. Ezen vetőgép az egyedüli, melylyel sík és hegyes talajon egyenletesen lehet vetni, mely a magot nem sérti és szabályosan elosztja. Több mint 26.000 darab ily vetőgép van az egész világon elterjedve, melyekről ezer és ezer elismerő nyilatkozat áll a t. gazdaközönség rendelkezésére.

MELICHÁR FERENCZ kizárólagos vetőgépgyára.

Magyarországi vezérképviseelő:

Szücs Zsigmond.

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.

Gőzmivelés.

== Nagyobb területek szántását gőzekével ==
hajlandó vagyon elvállalni; épügy
mélyrigólozást szőlő-telepítésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alanti címhez forduljanak:

WOLFF ERNŐ gőzszántási vállalkozó
Budapest – Kelenföld.

MAYFARTH PH. és Tea szabadalmazotti önműködő „SYPHONIA”-ja mégis a legjobb permetező szőlőknek, komló ültetvényeknek, gyümölcsfákákosítók kiirtására, levélbetegségek ellen való védekezésre, a szegecs és tornáncos stb. megsemmisítésére. Hordozható és kocsihoz szerelt permezők 10, 15, 60 és 100 liter folyadék számára petrolium-keverő készülékkel vagy anélkül. Tessék ábrázolatot és leírást kéni a czégtől **MAYFARTH PH.** és Tea gégyárának, különlegesen gyár borsajtok és gyümölcsértékesítő gépek számára. Több mint 580 arany-, ezüst érmelem stb. kitünteté. **BÉCS, II/1, Taborstrasse 71.**
Kimerítő képes árjegyzékek ingyen. Képvisezők és viszontelárusítók kívánatnak.

DRÖSSLER KÁROLY cs. és kir. szabad. gazdasági gépgyár

Budapest, VI. ker., Váci-körút 59. szám. Gyár: POZSONY.

Magánjárókat, gőzmozgonyokat, cséplőgépeket
ugy gőzmozgonyhoz, mint benzinlokomobilokhoz,

szalmakazalozókat, gőzekéket, vetőgépeket, burgonya-kiemelőgépeket

mindenféle egyéb gazdasági gépet szállít a legtekintélyesebb és szilárd szerkezettel, kedvező árak és fizetési feltételek mellett.

Árajánlatok és költségvetések kívánatra díjmentesen küldetnek. Képvisezők jutányos feltételek mellett felvetnek.

Figyeljünk e védjegyre és óvakodjunk utánzatoktól.

HOMOK KINCSET REJT!

Jutalmazó mellékpar gazdák számára!

Kézi üzem!

Kis befektetési tőke!

Homoktégla gyártó gépek,

ugyszintén mindenféle eszközöket és festékeket,
ezement-földécserepek, ezement-padlólapok, ezementcsövek, itató-vályuk, stb.

gyártásához szállít a

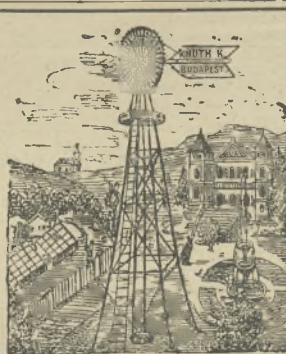
LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. Gaspary & Co.

Markranstädt bei Leipzig.

Különlegességi gépgyár.

A mi gépeink és eszközeink évok óta vannak használatban saját ezementgyárunkban és rationalis munkánkban bármikor megtekinthetők vásárlás, köznyelven. **Levezetés minden nyelven.**
A homok megvizsgálása, próbasajtolás és minták ingyen.

Kívánatra ingyen küldjük a 84-ik számú árjegyzéket.

KNUTH KÁROLY
mérnök és gyáros.

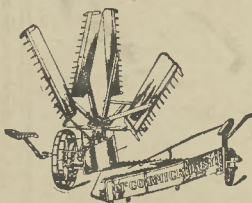
Gyár és iroda:

Budapest, VII., Garay-utca 6-8. sz.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, clozettek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és petrolium-vádakból nyert gázok értékesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövedelem előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű kőgagy-csővek raktáron.

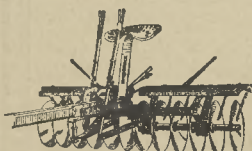
„Daisy” marokrakó aratógép.

Speciálítások:

Kévekötoáratógépek
Marokrakóáratógép
Fűkaszalógépek
Aczél-szénagyűjtőgépek
Széna-forgatógép

Benzinmótorok

takarmánykamra számára és cséplőgép-hajtásra.

Mc. Cormick tárcsásborona.

Mc CORMICK

Harvesting Machine Company csikágói aratógépgyár.

Magyarországi igazgatósága és főraktára:

Budapest, V., Alkotmány-u. 12.

K. N. ECHT I. E. igazgató.

Mc. Cormick kéveköto-aratógépe.

„Mc. Cormick” a világ legnagyobb és legrégebbi gépgyára.
„Mc. Cormick” a jelenkor legjobb és legmegbízhatóbb aratógépei.
„Mc. Cormick” 1907. évi modelljein ismét lényeges javítások vannak.
„Mc. Cormick” aratógépei európai viszonyoknak megfelelően tényleg külön készülnek.

Budapestben állandó gépkiállítás!

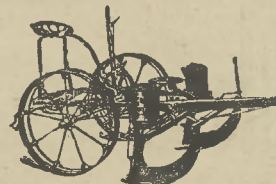

„New 4” fűkaszalógép.

Speciálítások:

„Senior” tengeri ültetőgép
(autom. négyzebe ültet.)
Tengeri-kévekötoáratógép
„Ohio” tengeriszár-tépgép
(egyszeresmind szecsakavógó.)
Tengeri-morzsológép (erőhajtásra.)

Tárcsásborona
(talóhántásra és lazításra.)
Aczél-lókapa
(tengeri, burgonya, takarmányrépa stb. számára)
Rugófogás boronák

„Senior” tengeriültetőgép.